

DOCUMENTE INEDITE DESPRE SATUL VULCANA ȘI SCHITUL BUNEA

GH. I. MAREȘ

Satele numite azi Vulcana (— de Sus, — de Jos și Gura-Vulcăanii) ca și pîriul și valea de-a lungul căreia sînt înșirate, se numesc astfel numai de la sfîrșitul secolului trecut; pînă atunci se numeau Vilcana.

Vilcana, Vălcana și uneori chiar Vlăcana, așa se află scris în toate zapisele, în toate actele oficiale de pe vremuri, cărți, porunci domnești, începînd cu cele de la sfîrșitul secolului al XVI-lea și pînă la sfîrșitul sec. al XIX-lea.

Schimbarea vechiului nume în cel nou, de Vulcana, s-a făcut însă artificial, scriptic de către aparatul administrativ, și nu reprezintă o modificare firească, organică, de limbaj. Bătrînii din aceste sate pronunță și azi, așa cum au auzit pe părinții lor, Vilcana. Deci, aci, vom utiliza și noi această străveche denumire.

Despre trecutul acestor locuri există relativ numeroase mărturii scrise, păstrate în diferite fonduri, în deosebi al Mitropoliei Țării Românești. Unele, relative la trecutul îndepărtat al Vîlcăanii, au fost date la iveală în colecțiile de documente.

Din cea mai veche dintre acestea, din cartea de întărire a stăpînirii, dată de Radu Șerban voievod lui Vintilă postelnicul din Satul Mare în 1604 ianuarie 20, aflăm că satul Vilcana era sub stăpînirea boierilor din Satul Mare (numit ulterior Săteni și apoi Doicești) și că exista sub acest nume, încă din prima jumătate a secolului al XV-lea¹.

Vlad Țepeș, evident în prima sa domnie, a cumpărat satul Vilcana, în întregime, „cu tot hotarul“ și cu rumâni, plătind optzeci de mii de aspri. De la cine a fost cumpărată Vilcana, nu se știe. Apoi satul a fost dat zestre, de către Vlad Țepeș, surorii sale Alisandra. Strănepoții acesteia, care trăiau în Satul Mare, au avut tot timpul certuri, pîre cu alți boieri citați în document, pentru stăpînirea Vîlcăanii.

¹ Arh. St. Buc., *M-rea Căldărușani*, II — 1. Documente asupra Istoriei Românilor, veac XVII (B. Ț. Rom. 1601—1610). Doc. nr. 116, p. 106.

Patru hrisoave, de la patru domnitori : Radu cel Mare, Mircea Ciobanu, Pătrașcu cel Bun și Petru cel Tinăr a prezentat Vintilă postelnicul în fața lui Radu Șerban voievod și a divanului său, ca dovezi ale dreptului său de proprietate asupra Vilcănii, hrisoave pe care vându-le acesta i-a întărit și înnoit și el cartea de stăpînire.

Tot în 1604 în aprilie apare și primul act de vînzare la Vilcana. Danciul, poate un frate al lui Vintilă din Săteni, își vinde partea sa din ocina moștenită de la mama sa, cu patru rumâni, lui Spinciul din Tirgoviște².

În 1609, ianuarie 1927, Radu voievod întărește din nou stăpînirea lui Vintilă la Vilcana, în urma unei certe pentru hotare cu Spinciul din Tirgoviște. Judecata domnului, în fața divanului, îi dă dreptate (deși cum se va dovedi mai tirziu, nu o avea) lui Vintilă din Săteni.

În 1614, februarie 11, Spinciul scrie zăpisiul său, prin care vinde lui Vilcu logofătul din Orbeasca, partea de moșie cumpărată în Vilcana la 1604³.

Peste o lună, la 13 martie 1614, Radu Șerban întărește și el stăpînirea pămîntului și rumânilor cumpărați de Vilcu logofătul la Vilcana⁴.

Dintr-un document din 1623, decembrie 3, dat de Alexandru Coconul voievod lui Bunea, fiul lui Vilcu din Orbeasca, apare prima svicnire de revoltă, atestată în scris, a unui rumân din Vilcana. Acesta, fost dorobanț al lui Mihai Viteazul, nu vrea să se supună stăpînitorilor săi și este adus în fața divanului. Prin porunca sa, Alexandru Coconul autoriză pe Bunea să-și ia de la Spinciu (care vinduse rumânul) un altul în locul celui care „nu era cu pace”, sau să-i întoarcă 3 000 de bani, iar fostul dorobanț din Vilcana a fost lăsat liber⁵.

Tot în această colecție se află și zăpisiul lui Stroe, feciorul lui Vlăduță din Fieni, care se vinde împreună cu fii săi, lui Bunea logofătul pentru 15 unghi. Deci printre rumânii din Vilcana mai existau încă și oameni liberi (cu capul”, care nemai avînd ce vinde, se vindeau ei înșiși. Este epoca pauperizării masive a micilor proprietari de pămînt, a moșnenilor⁶. Mainumeroase sînt aceste mărturii, în această epocă, în satele vecine, Cucuteni și Brăneștii, care pe atunci mai erau încă puternice sate de moșneni.

² Arh. St. Buc., *Mitr. T. Rom.*, L-1 : ms., 134, f. 477 și 127, f. 341. Doc. T. Rom. Sec. XVII, 1601—1610. Doc. nr. 127, p. 121.

³ Arh. St. Buc., *Mitr. T. Rom.*, CCXCII — 1 ms. 127, f. 341—341 v. și 363 v. Doc. T. Rom. veac XVII, 1601—1610 : Doc. nr. 329, p. 361.

⁴ Arh. St. Buc., *Mitr. T. Rom.*, L-2, 34 ; rez. L-31 a, ms. 127, f. 341 v. — 342 ; ms. 134, f. 477. Doc. T. Rom. Veac XVIII, vol. II (1611—1615). Doc. nr. 288, p. 246.

⁵ Arh. St. Buc., *Mitr. T. Rom.*, L-3 (lipsă), ms. 127, f. 342 ; 134, f. 477 v. — 478. Doc. T. Rom. Vol. II. (1611—1615). Doc. nr. 236, p. 258.

⁶ Arh. St. Buc., *Mitr. T. Rom.*, L-5 ; ms. 127, f. 343. Doc. T. Rom. secolul XVII, vol. IV, (1621—1625). Doc. nr. 366, p. 358.

⁷ Arh. St. Buc., *Mitr. T. Rom.*, L-7 ; ms. 127, f. 356 v. Documenta Rom. Historiae, B. T. Rom. vol. XXIII. Doc. nr. 341, p. 528.

Alte documente relative la Vilcana au văzut lumina tiparului de curînd, în impresionanta colecție publicată de George Potra în 1972, „*Tezaurul documentar al județului Dimbovița*“.

Se găsește aci documente din timpul domniei lui Matei Basarab, referitoare la cearta pentru hotarele moșiei din Vilcana, dintre noii veniți și vechii proprietari. Oprea postelnicul și cu fratele său Cîrstea din Săteni, continuau să conteste anumite drepturi lui Bunea feciorul lui Vilcu, așa cum făcuse odinioară și Vintilă tatăl lor, lui Spinciul din Tîrgoviște, la 1609.

Dar acum la Vilcana nu mai era modestul Spinciu, județ al Tîrgoviștei, ci puternicul boier Bunea, mare dregător, cînd vistier, cînd lohofăt. Acesta face plîngere la domnie și Matei Basarab numește la 7 iunie 1638, doisprezece boieri jurători, care să aleagă hotarele moșiei lui Bunea⁸.

În același timp, la 4 iulie 1638, mitropolitul Teofil adresează și el o carte de blestem, lui Oprea și Cîrstea din Săteni, precum și unor locuitori din Vilcana, care cunoșteau hotarele⁹.

La 20 august 1638, cei doisprezece boieri jurători, numiți de Matei voievod dintre cei mai de seamă dregători ai țării, întocmesc cartea lor de alegere, pe care o dă lui Bunea lohofătul, după ce au mers cu toții la Vilcana împreună cu împričinații și cu bătrînii satului și după ce au aflat că Vintilă din Săteni îl oprise pe nedrept de la hotare pe Spinciu, în 1609. Remarcăm aci, greutatea deosebită pe care o aveau mărturiile sătenilor bătrîni, pentru aflarea adevărului¹⁰.

Această lungă ceartă dintre boierii din Săteni, moștenitori ai Vilcănii și dintre noii proprietari, es'e curmată în sfîrșit de cartea de stăpînire pe care o dă Matei Basarab la 28 august 1638, prin care recunoaște dreptatea lui Bunea¹¹.

Tot în colecția George Potra găsim și zăpisiul lui Nica Postelnicul din Săteni din 1645 martie 1, prin care vinde lui Bunea mare vistier, un rumân Neguț, feciorul lui Groza din Vilcana, pentru 10 ughi¹².

Începînd de la mijlocul secolului XVII, satul Vilcana și-a dus viața nu numai în umbra dealului, care o străjuiește spre apus și miază-zi, ci și a bisericii pe care Bunea grădișteanul a zidit-o pe vîrfurile lui. De atunci, rumânii din Vilcana au intrat treptat în stăpînirea mănăstirii.

⁸ Arh. St. Buc., *Mitr. Ț. Rom.*, L-9, ms. 134, f. 479. G. Potra, *Tezaurul documentar al județului Dimbovița* (1418—1800), 1972 (mai departe G. Potra — *Tezaurul*): Doc. nr. 326, p. 186.

⁹ Arh. St. Buc., *Mitr. Ț. Rom.*, L-10, ms. 127, f. 343—343 v. și ms. 134, f. 478 v. — 479. G. Potra, *op. cit.*, Doc. nr. 328, p. 188.

¹⁰ Arh. St. Buc., *Mitr. Ț. Rom.*, L-12, ms. 127, f. 345—345 v., rez. f. 358 v. și 360 și în ms. 134, f. 479 v. — 480. G. Potra, *op. cit.*, Doc. nr. 334, p. 194.

¹¹ Arh. St. Buc., *Mitr. Ț. Rom.*, L-13, ms. 127, f. 343 v. — 344 v.; rez. 363 v. și 364 v. și ms. 134, f. 480—481. G. Potra, *op. cit.*, Doc. nr. 334, p. 194.

¹² Arh. St. Buc., *Mitr. Ț. Rom.*, ms. 127, f. 357 v.; rez. 262 v. (cu 7253 = 1745) și f. 365 v., (f.l.z.). G. Potra, *op. cit.*, Doc. nr. 368, p. 223.

odată cu pământul care a fost făcut danie. Sute de ani, viața Vilcănenilor nu numai că s-a legat strâns, dar chiar s-a confundat cu viața acestei mănăstiri, pe a cărei moșie la început au fost rumâni, apoi o vreme clăcași și tot pe această moșie au fost împroprietăriți cu puțin pământ, prin legea dată de Cuza Vodă, în 1864.

Deci cine vrea să găsească ceva scris, din acele vremi despre satul Vilcana și locuitorii ei, va trebui neapărat să caute înscrisurile schitului numit la început Vilcana și de pe la 1740 înainte, Bunea, după numele întemeietorului său. Printre pricinile mănăstirii care umplu documentele, răzbate pe ici, pe colo, pînă la noi și cite ceva despre locuitorii satului din vale.

Vor urma aci o serie de documente aflate la Arhivele Statului București, îndeosebi în fondul Mitropoliei Țării Românești.

După conținut aceste documente pot fi grupate în câteva categorii :

Uncle vorbesc despre întemeierea mănăstirii Vilcana și despre daniile făcute acesteia.

Documentul din 23 aprilie 1622 spulberă legenda că Bunea ar fi ridicat biserica drept mulțumire lui Dumnezeu, pentru că acolo ar fi scăpat de urmărirea turcilor. Încă în 1622, cu 32 de ani mai înainte de a zidi Bunea biserița, în vârful dealului, tatăl acestuia, Vilcu logofătul a rugat pe moșnenii din Brănești să-l vîndă lui acest loc, pentru a ridica o mănăstire. Dar aceștia, mîndrii, n-au vrut să vîndă și au răspuns că fac danie și mai mult pământ, dar pentru a deveni și ei ctitori, alături de boieri (Doc. nr. 1).

Un an mai tîrziu, un alt moșnean, tot din Brănești, Nedelea și cu fiul său, fac și ei danie din moșia Brănești, cu aceeași condiție, să devină și ei ctitori. (Doc. nr. 2).

Din alte documente se vîd și alte danii, făcute evident mai tîrziu, după ridicarea bisericii, care nu s-a întîmplat decît la 1654. (Doc. nr 6, 11, 13, 14, 15).

Vornicul Vilcu, fiul lui Bunea Grădișteanul, care moștenise Vilcana și deci trebuia să poarte grijă schitului, a dăruit o parte din moșie schitului, iar altă parte a dat-o zestre fiicei sale Marga, care s-a căsătorit cu Mihai Cantacuzino, marele spătar. (Doc. 27).

În 1722 Mihai Cantacuzino fost mare comis, fiul marelui spătar, îngrozit de tragedia tatălui său și a familiei sale, dăruiește și el schitului partea sa de moșie pe care o moștenise de la mama sa Marga. (Doc. nr. 13).

Un an mai tîrziu, Manda slugereasa, fiica lui Vintilă banul Corbeanu, închină și ea schitului Vulcana o moșie din Brănești, care aparținuse sorei sale Bălașa, soția medelnicerului Mihai Macriș (Doc. nr. 14).

Dintr-un zapis al lui Partenie călugărul, care ca mirean se numise Proca, s'aroste în Tirgoviște, vedem conținutul averii închinată de Manda slugereasa, fiindcă el era cel ce vînduse acea moșie, după ce scăpătase (Doc. nr. 9).

Averea mănăstirii Vilcana, acum crescută apreciabil, continuă să se mărească încă și cu alte danii mai mici și cumpărături. (Doc. 21).

O altă categorie de documente importante sînt hrisoavele prin care unii voievozi acordă mănăstirii Vilcana diferite mile și privilegii. Începutul îl face Constantin Brîncoveanu cu o carte din 1693, completată apoi cu alta în 1699 ; urmează apoi întăriri și adăogiri făcute de Ștefan Cantacuzino, Nicolae Mavrocordat, Ion Mavrocordat, Mihai Racoviță și Constantin Mihai Racoviță. (Doc. 7, 8, 10, 12, 20).

Interesul acestor cărți domnești îl constituie nu atît acordarea milei, care nu era pe atunci un fapt excepțional, cît bogăția de date pe care ni le aduc despre modul de viață al călugărilor din mănăstire și a locuitorilor din sat, despre ocupațiile lor, despre lipsurile și necazurile lor. Văzînd nenumăratele forme de bir și obligații, de care erau iertați de domn, cei patru, apoi opt oameni ungureni, ce trăiau pe lîngă mănăstire, ne putem da seama de cîte greutăți apăsau pe umerii celor care nu erau scutiți de aceste dări.

Călugării de rînd se pare că duceau o viață la fel de grea cu a rumânilor, mai ales pe timpul milelor acordate de Brîncoveanu, cînd mănăstirea nu primise încă daniile cele mari.

În hrisovul din 1696, Constantin Brîncoveanu spune, dealtfel, că a fost el însuși la mănăstirea Vilcana și s-a convins de lipsurile și greutățile călugărașilor. (Doc. 8).

Impresionant este hrisovul de la Ștefan Cantacuzino voievod, care se arată mai mărinimos, mai milostiv decît înaintașul său, mărind toate milele arătate în cărțile lui Constantin Brîncoveanu, cărți pe care desigur că le arătaseră călugării. Cît a folosit această milostenie domnitorului și familiei sale, se știe.

Urmează apoi o serie de documente, referitoare la nesfirșitele cerțuri, jalbe, judecăți în divan, pentru hotarele moșiei mănăstirii, care se întinseseră în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea din hotarul Cucutenilor și Șerbăneștilor, de la Vilcănița, în miază-noapte, pînă în hotarul Pietrarilor spre apus și moșia mănăstirii Glavacioc spre miază-zi. (Doc. 16, 18, 19, 22-31).

Mai liniștit a fost hotarul mănăstirii Vilcana dinspre Brănești, spre răsărit, unde stăpîneau încă moșnenii care făcuseră danie.

Nespuse de hrăpăreți ne apar în documente boierii Bărbătești, care încalcă hotarele moșiei mănăstirești în repetate rînduri. (Doc. 16, 19, 24, 25, 27).

La fel de lacomă se arată și o Bălașa Cantacuzino, care se pare că era nepoată de-a Margăi spătăroaia, care încalcă și ea hotarele moșiei mănăstirii, pune țigani să-i bată pe călugări și cînd e chemată la judecată prin poruncă domnească, dă bir cu fugiții. (Doc. 26).

În alte documente se vede cum lupta de clasă a celor asupriți ia forme mai violente, cari fac pe egumenul Ghenadie, în 1772, să se plîngă la domnie : .....,Se află niște oameni nesupuși, nevoind a ști și a întreba

pre purtătorii de grije... că unii s-au sculat de unde au șezut mai înainte și s-au mutat pe lângă livezile și ogrăzile schitului... sculându-se aceia și cu bătaie asupra călugărașilor ce sînt orînduiți, dă i-au bătut și fac ogrăzi pã unde le este voia, lângă aceasta vînd și rachiu... și au dijma nedată de doi ani". (Doc. 23).

De o deosebită importanță sînt și numele proprii, de persoane, aflate în documente, care ne permit să cunoaștem onomastica Vilcănienilor de odinioară și mai ales frumusețea numelor cu care botezaseră dealurile, văile, piriile și piriiașele.

Piscul Tătarului, Ripa Corbului, Vadul Corbului, Valea Ciinelui, **Fintina Sărată**, Valea Tisii, Valea Ursului, Vărsături, nume cu care locuitorii de astăzi desemnează diferitele forme de teren din acea regiune, sînt aceleași cu cele indicate în zapise, ca hotare, cu puncte de reper, acum trei sute cincizeci de ani, de către moșnenii din Brănești, cînd au făcut dania lor. (Document. 1, 2, 16).

1.

1622, aprilie 23. Vilcana

Moșnenii din Brănești dăruiesc dealul Vilcănii, pentru ca acolo vel vornicu Vilcu, vel vistieru Grigorie și vel armașu Bunca să zidească schitul Vilcana, fiind ctitori împreuna.

Ctitori boieri. schitului Vilcana : pan Vilcul vel-vornic, Grigorie vel-vistier, Bunca logofătul vel armaș.

Ctitori moșiani ot Brănești : Bran, Ianotă, Vladul Ifoe, Stan portărel, Șerban.

Adică noi acești moșeni ot satul Brănești cari ne-am numit, adevărim cu această scrisoare a noastră precum să se știe că avînd dumnealor boierii pan Vilcu, Grigorie și Bunca logofătul, (de) cumpărătoare moșie la satul Vilcanița dela dumnealor pan Stan și Spinciul din Tîrgoviște și prîlimbîndu-se peste moșia dumnealor au ureat și la moșia noastră la Virful Vilcanei și vîzînd acel loc așa de frumos, au dat Dumnezeu ca să facă sfîntă minăstire și nefiînd moșia dumnealor au întreat pe oarecineva din oameni, a cui este moșia pe acel virf frumos. Le-au spus cinevași că este a noastră, a moșenilor Brănești.

Dumnealor auzînd așa au venit la noi și ne-au întreat : „Moșilor a dumneavoastră este moșia pe acel virf al Vilcanei“.

Noi am răspuns că este a noastră.

Dumnealor au zis : „Nu ne veți vinde noua acel virf ca să facem o sfîntă minăstire ?“.

Dar noi auzînd că va să facă sfîntă minăstire, ne-am adunat toți și am vorbit de vor vrea să ne primească și pe noi (ca) ctitori noi vom da și mai mult, nu numai acel virf. Dar dumnealor au zis : „noi nu le-

pădăm pe nimeni din cei ce vin cu dragoste către Dumnezeu, că Dumnezeu are multe sălaşe găsite căroră după faptele lor cele bune“. Dar noi auzind așa, ne-am tocmit ca să ne scrie și pe noi la ctitorie și ne-au scris. Și le-am dat de a noastră bună voce, dela Piscul Tătarului, dela rîpa pe apa Vilcănii în sus, pînă la Piscul Grecilor și pînă în scursura Văii Cîinelui și pînă în Fintîna Sărata, în hotarul Rudulenilor și pe apa Vărsăturii în jos, prin gura Văii Ursului și prin poalele Mesilor lui Nechifor și prin gura Văii Tisii și prin poalele pădurii prin sat, pînă iară la Malul Tătarului, la rîu la apa Vilcanii.

Și am dat această scrisoare la mîna dumnealor boierilor, ca să le fie de bună credință și să știe și feciorii noștri, pentru ce este dată această moșie, că este dată pentru veșnica pomenire. Și ne iscălim mai jos pre anume și punem și degetele în loc de pecete.

Anul 1622 luna aprilie 23

Și am scris eu Proca logofătul.

Și am dat noi :

Eu Branul

Eu Ianotă

Eu Vladul Ifoe

Eu Stan portăreleu

Eu Șerban

Eu popa Toader, eu Pavel Sticlaru adevereșc, eu Stan Sticlaru adevereșc, eu Șerban ot Vilcana adevereșc.

Și am scris eu popa Toader ot Vilcana, eu zisa lor.

Pătraș postelnic ot Tîrgoviște, adeverez

Vasile postelnicu, adeverez

Tănase postelnic ot Coțăeni, adeverez

Oprea postelnic ot Săteni adeverez

Arh. St. Buc., *Mitrop. T. Rom.*, original L-4 (lipsă).

CCXCIII-5 ; *ms.* 134, f. 478—478 v.

Publicat în Arh. Ist. Rom. B. Petriciceiu Hasdeu, tom. I, partea I, 1865, (p. 31).

2.

1623, septembrie 5.

Nedelea cu fiul lui, fac danie din moșia lor din Brănești, boierilor pan Vilcu, Grigore și Bunea logofătul, pentru a fi așezat și el la ctitoria mînăstirii Vilcana.

Adică eu Nedelea cu fiul meu, adeverez cu această scrisoare a mea, precum să se știe și copiii mei, cum că am dat danie din moșia noastră

Brănești, din partea mea, după cum au dat și tovarășii mei anume Bran, Ianotă, Vlad ifoe, Stan portărel și Șerb, nefiind eu atunci la tocmeala lor și văzind eu că se apucă dumnealor de sfinta minăstire la Virful Vilcâinii, am dat și eu moșie de m-am așezat la ctitornicie : din capul Piscului Tătarului în jos, peste apa Vilcâinii, drept la Ialomîța pe lângă moșia dumnealor. Și am dat pentru veșnica pomenire. Și am dat această scrisoare punind și degetele în loc de pecete, ca să se crează.

Și am scris eu Radu logofăt ot Tirgoviște
1623 Septembrie 5

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom. original. XLV-3. ms. 134, f. 360—360 v.

3.

1667, aprilie 12

Cîrstea clucerul din Săteni, vinde jupînului Iane cupețul, o siliște în sat la Vilcanu.

Adică eu Cîrstea Cluceriu ot Săteni, scriu și mărturisesc cu acest al meu zapis, că să fie de bună credință, la mina jupînului Iane cupețul, cum să se știe că i-am vîndut o seliște în sat în Vilcana, însă seliștea Zlotci, care iaste pre lângă seliștea lui Nichifor și pre unde sînt seamnele, pre din sus de mărul pre unde au însemnat, pînă în poalele merilor lui Nichifor. Și o am vîndut de a mea bună voe, fără de nici o silă, cu știrea tuturor oamenilor miei, drept ughi 13. Și am luat acești bani, toți intru mina mea, ca să-i fie dumnealui moșie și coconilor. Și la tocmeala noastră fost-au nepotul meu Nica căpitanul și Drăghici și jupînul Pătru abagiul și alți boieri, cari își vor pune pecetele și iscăliturile.

Aceata am scris și pentru credință pusu-mi-am pecetea și iscălitura mai jos.

Și am scris eu Alexandru luna aprilie, 12 zile 1677.

Eu Cîrstea cluceriu

Nica căpitanul

Eu Pătrul abagiul, mărturie

Eu Drăghici, mărturie

Eu Ion Nichiforescul, mărturie

Eu Șerban ot Vilcana, mărturie.

Arh. St. Buc., Mitrop. Ț. Róm., L-15, mss. 134, f. 481 v.-482 ; rez. 127, f. 362.

4.

1675, martie 16

Drăghici, feciorul Oprii postelnicul din Săteni, vinde lui Vilcu mare vistier, Nica mare armaș și Gligorie logofătul mai multe locuri în satul Vilcana.

Adeca eu Drăghici, feciorul Oprii postelnicul din Sateni, scris-am acesta al meu zapis, ca să fie de bună credință la mîna dumnealor pan Vilcu vel vistier și Nica vel armaș și Gligorie logofătul, cum să se știe că am făcut tocmeala cu dumnealor, de le-am vîndut o săliște în sat în Vilcana, a lui Stan Vlăduț, rumânul meu, pre lîngă săliștea lui Dionisie și o livadă de fin pre Vilcănița cea mică, în mlaca lui Mile și doao cînepește, iar pre Vilcănița cea mică, care le-au ținut iar Stan Vlăduț, drept bani gata ughi 15. Și an luat acești bani toți, în mîna mea, pentru că le-am vîndut dumnealor, de a mea bună voe, cu știrea fraților miei și a rudeniilor, ca să le fie dumnealor moșie stătătoare și coconilor în veaci. Și la această tocmeală a noastră fost-au boieri mărturie, care își vor pune iscăliturile mai jos. Și pentru adevărata credință, mi-am pus degetu în loc de pecete și iscălitura, ca să se crează.

Și am scris eu Mihai logofătu din Tîrgoviște în București și mărturisesc.

Luna martie 16, 1675.

Eu Drăghici *sin* Oprii postelnic.

Nica căpitan, mărturie.

Vilcu *sin* Constantin căpitan, mărturie.

Șerban logofăt, mărturie

Eu Gherghel logofăt, mărturie

Arh. Stat. Buc., Mitrop. Ț. Rom., L-17, Ms. 143, f. 482.

5.

1676, august 4. Vilcana

Popa Pavlache de la biserica sf. Petca vinde lui Vilcu mare vornic, Nica biv vel armaș și Gligorie vel vistier, partea de moșie din Vilcana, pe care o cumpărase ginerele său Iane Cupețul de la Cîrstea din Săteni.

Adică eu popa Pavlache de la Sf. Petca din Tîrgoviște, scriu și mărturisesc cu acest al meu zapis, să fie de bună credință la mîna dumnealui pan Vilcu vel vornic i Nica biv vel armaș i Gligorie vel vistier, cum să se știe că avîndu și noi o moșie la satul dumnealor la Vilcana ot sud Dimbovița, care o au fost cumpărat ginerele meu Iane Cupețul dela Cîrstea ot Săteni, drept ughi 13, deci nouă acum trebuindu-ne bani, o am vîndut dumnealor drept acești bani, ughi 13, cari scriu mai

sus. Și o am vîndut dumnealor de a mea bună voie, fără nici o silă și am luat toți banii gata, în mina mea și le-am dat dumnealor și zăpissul cel vechi, care ne-au fost și nouă de cumpărătoare, la mina dumnealor. Drept aceea, le-am dat dumnealor acest zăpiss al nostru, ca să fie dumnealor această moșie ohabnică, stătătoare, dumnealor și coconilor, cîți Dumnezeu le va dărui.

Și cînd am făcut această tocmeală, fost-au mulți boiari mărturie, cari vor iscăli mai jos.

Și pentru adevărata credință am iscălit mai jos, ca să se crează.

Și am scris eu... ? logofatul cu zisa frati-meu popei lui Pavlache.

1676 August 4

Popa Pavlache ot sf. Petca

Arh. St. Buc., Mitrop. T. Rom., original L-18 ; L-31, Ms. 127, f. 347v.—364 ; rezum. f. 357v. și 134 f. 482—482v.

6.

1687, mai 8

Șerban Cantacuzino voievod întărește schitului Vilcana stăpînirea unei vii în dealul Sătenilor, dăruiată de Staico și femeia lui, Ilina.

Din mila lui Dumnezeu, eu Șerban Voievod și domn Țării Românești, dat-am domnia mea această poruncă a domniei mele sfintului și dumnezeescului schitu de la Vilcana, ot sud Dimbovița, unde iaste hramul sfinților arhangheli Mihail și Gavril și tuturor călugărașilor cari sint lacuitori acolo, ca să fie sfintului schit, o viie în dealul Sătenilor cu livadea și cu tot pometul, care viie au fost a lui Staico, feciorul lui Stan Ciogără din Săteni și a femeii lui, Ilina, de moșie, de la părinții lor. Și iaste alătarea pre lingă viile Bădicăi cluceriul și ținînd ei această vie cu bună pace.

Iar cînd au fost acum zilele domniei mele ajungîndu-i pre Staico și pre fâmeia lui Ilina vream de bătrînețe și de slăbiciune și neavînd feciori de trupul lor, socotit-au întru inimile lor, pentru Dumnezeu și pentru pomeana și pentru sufletul lor și al părinților lor, de au dat această viie la acest sfînt schit, ce se scrie mai sus, cu livadea, cu tot pometul, cît au ținut și ei, peste tot ca să fie sfintului schit de ajutoriu și călugărilor de hrană, iar pre ei să-i pomenească la sfînta leturghie, precum am văzut domnia mea și zăpissul lui Staico de închinăciune, la acest sfînt schit, întărit cu mare blestem, ca nimenea din neamul lor să nu se amestece a strica pomeana lor.

Drept aceea și domnia mea încă le-am întărit și cu această carte a domniei mele, ca să aibă a ținearia călugării de la acest sfîntu schit.

această viie și cu pometul cu buna pace, să fie sfintului schit moșie stă-tătoare în veci, iar călugărilor de hrană.

Și într-alt chip să nu fie.

Și ispravnic însumi am zis, domnia mea.

Anul 1687 Mai 8

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-20, ms. 127, f. 347v—348; rez. 363v. și ms. 134, f. 482v.—483.

7.

1693, aprilie 9

Constantin Brîncoveanu voievod dă minăstirei Vâlcana milă 100 stupi în pace de dijmărit, 150 oi în pace de oierit, 100 vedre de vin în pace de vinărici și altele.

Din mila lui Dumnezeu Io Constantin voievod și domn a toată Țara Românească. dat-am domnia mea porunca domniei mele. sfintei și dumnezeștii mânăstioare ce se cheamă Vâlcana, ce iastă făcută în loc silastru de răposatul Bunea biv vel vistier, unde iastă sfântul hram ar-histragiul Mihail și Gavril și călugărașilor cîți vor fi lăcuitori la acest sfînt lăcașu, ca să fie sfintei mânăstiri milă dela domnia mia. însă stupi 100 în pace de dijmărit și oi în pace de oierit și vin vedre 100 în pace de vinărici.

Și să aibă a-și ținearea lângă sfînta minăstire și patru oameni stră-îni, ungureani, să fie de ajutor și de lucrul ce va trebui mânăstirii, iar de către domnia mea să le fie acești oameni lor pace și iertați de bir mă-runt de țară, de miere cu ciară, de găleata cu fin, de zahareale, de sur-soturi și de cară de oaste, de birul oștii, de birul lefilor, de birul hara-ciului, de lipsa haraciului, de vel seama, de seama a doua și a treia de cheltuiala visteriei, de birul untului, de poclonul hanului și al Sultanu-lui, de rînduiala vacilor și a oilor, de rumptorile și sataralele ce se pun pre seliște, de podvoade, de mertice, de conace, de cai de olae și de alte dăjdii și rînduiale, ori de cîte ori mai fi preste anu, în țara domniei mele. De nici unele, nici un val și nici o bîntuială să nu aibă.

Pentru că această sfînta mânăstioară, fiind într-un loc silas'ru și neavînd nici moșii, nici rumâni, nici alt venit de nicăirea, nimic și viind călugărașii dela această sfîntă mânăstioară la domnia mea, cu mare ru-găciune, pentru lipsa și sărăcia lor.

Drept aceea și domnia mea încă am socotit de am făcut și am în-tărit cu această milă ce iaste mai sus zisă, ca să fie sfintei mânăstire de ajutor și călugărașilor de hrană și de îmbrăcăminte, iar domnii mele și răposăților părinților domnii mele, vecinică pomenire.

Așișderea și voauă tuturor dregătorilor și altor slugi ale domnii mele, veri care cu ce slujbă și rinduială veți umbla aici în județul Dimboviței, deaca veți vedea această carte a domnii mele, voi toți să aveți a vă feri de bucatele și de oamenii sfintei mânăstiri, de toate, cum scrie mai sus, că cine s-ar ispiti a le face vre-un val, veri de ce, preste porunca domnii mele, acela om rea scirbă și mare certare va petrece de la domnia mea, pentrucă am făcut domnia mea această mila să fie stătătoare, necălcată și nestrămutată în veci.

Și în urma domniei noastre pre care va alege domnul Dumnezeu a fi domnul și biruitoriu Țării Românești, încă îl rugăm cu numele lui Dumnezeu ce iastă în troiță slăvit, să inoiască și să întărească această milă, a sfintei mânăstiri, pre tocmeala cum scrie mai sus, ca și domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-i păzească întru domnia lui, cu bună pace. Și în veac să-i fie sufletul la repaos.

Și de nimenea să nu să clătinească după porunca domnii mele.

Iată și mărturii am pus domnia mea, pan Vintilă vel ban, i proci s-au scris în Tirgoviște.

Aprilie 9 zile anul 1693

Arh. St. Buc., Mitrop. Ț. Rom., original L-21, ms. 134 f. 483—483 v.

8.

1696, ianuarie 21

Constantin Brîncoveanu voievod dă schitului Vâlcana. milă patruzeci mă-suri de grîu, ca să fie pentru hrana călugărilor, schitul fiind sărac și fără nici un venit.

Din mila lui Dumnezeu Io Constantin Basarab voievod și domn a toată Țara Românească, dă domnia mea, porunca domniei mele, acestui cinstit schit dela Vâlcana ot sud Dimbovița, unde easte hramul (loc alb), care easte în loc sihastru și părintelui (loc alb) neastoinicului sfintului schit și altor călugărași căți să află lăcuitori acolo. Ca sa fie sfintului schit milă dela domnia mea, să aibă a luarea călugării în toți anii dela jienița domniei mele, însă pe an grîu mal ot patruzeci, ca să fie de hrană călugărașilor ce vor fi lăcuitori acolo, pentrucă acestu sfintu schit fiind lipsit și sărac și făr dă nici un venit, de nici o parte și neavindu nici un feliu de dobitoace și călugărașii nici o hrană dintr-alta parte și întimplindu-se domniei mele de am mersu acolo și văzindu domnia mea lipsa și sărăcia călugărașilor ce se află acolo, domnia mea m-am milostivit de am dat și am miluit cu acestu mertic dă grîu, ca să aibă a luarea călugărașii în toți anii la vremea (loc alb).

Acest mertic și milă de grîu. tot. deplin cum scrie mai sus, ca să fie sfântului schit de întărire și călugărașilor de hrană, iar domniei mele

și răposăților părinților domniei mele, vecinică pomenire. Așisderea și în urma domniei noastre, pre carei va alege domnul Dumnezeu a fi domn și biruitoriu țării acestia, încă îl rugăm cu numele lui Dumnezeu, ca să întărească acest sfântu schit, cu această milă și tocmeală, cum scrie mai sus, ca și pre acela domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l mi-luiască întru domnia lui și în veci să-i fie sufletul la răpaos.. (loc alb).

Jupan Cornea Brăiloiu vel ban Kralevschi

. . . . . vel dvornic

Diicul vel logofăt

Mihail Cantacuzino vel spătar

Șerban vel vistier

Constandin vel clucer

Dumitrace vel postelnic

Vergo vel paharnic

Radul vel stolnic

Șerban Cantacuzino vel comis

Iorga vel slujer

Constantin Corbeanul cel pitar

Pis Toma Cantacuzino vtorii logofăt, i az Isar logofăt

Luna Ghenuarie 21 zile 1696

Arh. St. Buc. Mitropol. T. Rom., original, L-22, ms. 127, f. 349—349 v.

9.

1708, iulie 15 zile

Partenie călugărul, fostul staroste din Tîrgoviște, Proca, vinde Bălașei, soția fostului medelnicer Mihai, moșia din Brănești. viia de la Viforîta, case în Tîrgoviște, care fuseseră zălog pentru datoria de 1000 taleri, pe care nu o poate plăti.

Adecă eu Parthenie călugărul, care mai înainte pre mirenie Proca, biv-staroste din Tîrgoviște, dimpreună cu feciorii miei, dat-am acest al meu zapis, ca să fie de bună credință la mina dumneaiei jupînesii Bălașii, care au fost jupîneasa dumnealui răposatului Mihai biv vel medelnicer, precum să se știe că fiind eu datori cu zapisul meu, dumnealui Mihai medelniceriu, taleri 1000, cu dobînda lor și pentru acești bani am fost pus zălog la dumnealui, casele mele și cu pimnița de piatră de aicea din Tîrgoviște și viile ce am avut din dealul Viforîtei și toată partea mea de moșie dela satul Brăneștii, cu rumânii și cu moara ce iaste acolo. Și acum în urma dumnealui Mihai medelnicer, apucîndu-mă jupîneasa dumisale ca să-i dau banii și eu scăpătînd n-am avut de unde să-i dau, ci m-am rugat dumisale de i-am dat aceste moșii ce scriu mai sus, casele cu pimnița de piatră și cu toate nămeștiile de

pe lângă casă și cu tot locul împrejur, cit am ținut și eu, viile ce am avut din dealul Viforitei, toate și toată partea mea de moșie ce o am avut la satul Brăneștii cu casele și cu moara și cu rumâni, anume.

Toate acestea le-am dat în prețul acestor bani (cu) dobînda lor, măcar că acestea toate nu fac prețul acestor bani, dar pentru sărăcia mea, le-au primit pentru toți banii, de n-am plătit și mi-am luat zăpisiul meu de datorie, dela mîna dumneaiei.

Drept aceea și eu încă i-am dat acest zăpisi al meu, la mîna dumneaiei, împreună și cu zăpisele ceale vechi, ce am avut pre aceste moșii, ca de acum înainte să ție dumneaiei aceste moșii și să le stăpînească cu bună pace, să-i fie de moștenire și stătătoare în veci.

Și cînd am făcut acest zăpisi, fost-au boieri mărturie cari se vor iscăli în zăpisi.

Și eu pentru mai adevărata credință am întărit zăpisiul acesta cu iscălitura mea mai jos, ca să se crează.

Și am scris eu, Negoită logofătul Tirgovișteanul, cu învățătura lui

Luna Iulie 15 zile, anul 1708

Partenie monah, proin Proca

Static Proca, adeverez ceale de mai sus

Theodorache Teodor, adeverez

Șerban *vel* vistier, mărturie

Ienache Văcărescu *vel* paharnic, mărturie

Șerban *vel* stolnic, mărturie

Șerban *biv vel* comis, mărturie

Bunea comisul, mărturie

Teodosie iero-diaconul

Arh. St. Buc., ms. 134, f. 368v.—369.

10.

1714, mai 8

Ștefan Cantacuzino voievod întărește și mărește mila acordată anterior de Constantin Brîncoveanu voievod schitului Vălcana, precum și opt oameni ungureni, scutelnici, care să fie de ajutor schitului.

Din mila lui Dumnezeu, Io Ștefan Cantacuzino voievod și domn a toată Țara Ungro-Vlahiei, dă domnia mea porunca domniei mele, sfintei și dumnezeieștei minăstiri ce se cheamă Vălcana ot sud Dimbovița, care easte făcută în locul sihastru de răposatul Bunea *biv vel* vistier, unde easte hramul marelor voievozi Mihail și Gavril și călugărașilor, căți vor fi lăcuitori la acestu sfintu lăcașu, ca să fie sfintei minăstiri milă de la domnia mea, însă : stupi 150 în pace de dijmărit

și oi 250 în pace de oierit și vin vedre 300 în pace de vădrărit și să aibă a ținearea lingă sfinta minăstire, optu oameni streini. ungureni, să fie de ajutoriu și lucrul ce va trebui mânăstirii.

Iar de către domnia mea să fie în pace și iertați de birul haraciului și de lipsa haraciului și de adaosul haraciului, de vel seama, de seama a doua și a treia, și toate dăjdiile și orînduiialele veri câte ar mai ieși peste an. dela vistiiria domniei mele în țară, de nici unile, nici un val și nici o bîntuială să nu aibă.

Și să aibă o luarea în toți anii dela jicnița domniei mele pre an grîu, mal obroace 60. la vremea la Septembre, ca să fie pentru mîncarea călugărașilor de acolo. Și iar să fie sfintei mânăstiri ce se cheamă Vâlcana, milă dela domnia mea, să ia pre an dela Ocnița sare, bolovani 40 și această sare să o ia la vremea cându iau și alte mânăstiri, ca să fie de ajutoriu și chiverniseala mânăstirii. Și iar să fie sfintei mânăstiri ce scrie mai sus, milă dela domnia mea, să ia pre an, den vama dela Tirgoviște undelemn, oca patruzeci, să le fie pentru candelile dela această sfintă mânăstioară și să ia și pește sărat, tot dintr-acea vamă, pre an oca 400 ca să fie călugărașilor ce se vor afla lăcuitori la această sfintă minăstire, de hrană.

Pentru că fiindu aceasta mânăstioară la un locu silastru și neavîndu nici moșii, nici rumâni, nici altu ajutor de nicăeri, nimic și plîngîndu-se călugărașii de lipsa și sărăcia lor, domnia mea însă m-am milostivit de am miluit și întărit cu aceastea ce scriu mai sus, să fie neschimbată în veacu, ca să fie sfintei minăstioare de ajutoriu și părinților călugărași de hrană și de îmbrăcăminte, iar domniei mele și părinților domniei mele vecinică pomenire.

Așisderea și în urma domniei mele, pre care va aleage domnul Dumnezeu a fi domnul și stăpînitoriu Țării Românești, au den neamul nostru, au dentr-altul neam, încă il poftim și il rugăm cu numele lui Dumnezeu ce ias'ă întru troiță slăvit ca să înoiască și să întărească această milă a sfintei mânăstioare Vâlcana, prin tocmelele și așeză-mînturile ce s-au zis mai sus, ca și domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească întru domnia lui, cu pacinica stare și îndelungată viață.

Iar în veacul viitor, să-i fie sufletul la repaos. Și am întărit cartea aceasta cu tot sfatul cinstiților și credincioșilor boiarii domniei mele : pan Constandin Știrbei vel ban, pan Bunea Grădișteanu vel dvornic, pan Radu Dudescul vel logofăt, pan Radul Cantacuzino vel spătar, pan Șerban Bojăreanu vel vistier, pan Șerban Prisăceanul vel clucer, pan Pătrașco Brezoianu vel postelnic, pan Statie Leordeanu vel paharnic, pan Neagoe Topliceanu vel stolnic, pan Mihai Cantacuzino vel comis, pan Șerban Hierăscul vel slujer, pan Șerban Greceanul vel Pitar. Și ispravnic Constandin Conțescu vtori logofăt. Și s-au scris cartea aceasta în anul

dintîiu al domnii, domniei meale, în orașul scaunului domniei meale, în București, de Anghelachie sin Mihai logofăt ot Tîrgoviște Mai 8 zile anul 1714.

Arh. St. Buc. Mitropol. T. Rom, Original L-24, CCXCII-12a, mss. 127, f. 349v.—350v. ; rez. f. 362v. și rez. ms. 134, f. 484.

11.

1716, mai 5

Șerban postelnicul Grădișteanu scrie meșterului Cirstea că a dăruit și el partea de pimniță mănăstirii Vîlcana, ca unchiul său, părintele Climent.

Meștere Cirstea sănătate,

Pricina scrisorii nu este alt. afară de cît pohtindu-ne părintele nostru Climent ca să dăruim și noi partea noastră de pimniță de aci, sfintei minăstiri Vîlcăanii și dăruindu-și părintele partea sfintiei sale, iată că am dăruitu și noi partea noastră sfintei minăstiri.

Ci dă pă ce va veni egumenul aceei, să fie volnicu să lucreze la pimniță și să poruncească și să facă ce-i va fi voia, căci ca noi o am dăruit sfintei minăstiri, iar nimenea opreală să nu aibă.

Aceasta, și fii sănătos.

Șerban postelnicul Grădișteanu

1716 mai 5

Arh. St. Buc., Mitropol. T. Rom., original L-23. Mss. 127, f. 355v.—356, 363 și 134, f. 484.

12.

1717, martie 17

Ioan Mavrocordat voievod întărește mănăstirii Vîlcana mila pe care o avea dela Constantin Brîncoveanu și Ștefan Cantacuzino voievod.

Din mila lui Dumnezeu Io Ioan voievod și domn a toată Țara Românească, dă domnia mea porunca domniei meale, sfintei și dumnezeștei mănăstioare ce se chiamă Vîlcana, ot sud Dimbovița, care este făcută în loc sihastru dă răposatul Bunea biv vel vistier, unde easte hramul marilor voevozi Mihail și Gavril și călugărașilor căți vor fi

lăcuitori la acestu sfintu lăcașu, ca să fie sfintei mânăstiri milă dela domnia mea, însă stupi 150, în pace de dijmărit și oi 250 în pace de oierit și vin veadre 300 în pace de vinărici și să aibă a tinerea lângă sfinta mânăstire opt oameni streini, ungureni, să fie de ajutoriul și de lucrul ce va trebui nânăstirii. Iar de către domnia mea să fie acești oameni în pare și ertați de birul haraciului și de lipsa haraciului și de adaosul haraciului; de vel seama și de seama a doua și a treia, de zahareale, de cară de oaste și de toate dăjdiile și oranduialele câte vor eși peste an dela vistiieria domniei mele în țară, de nici unele. nimic val de băntuială să n-aibă. Și să aibă a luarea în toți anii dela jicnița domniei mele, pre an, grâu, mal obroacc 60, la vreme de Septembrie, ca să fie pentru mîncarea călugărașilor de acolo. Și iar să fie sfintei mânăstiri Vâlcană, milă dela domnia mea, să ia pre an dela Ocnîța, sare bolovani 40 și această sare, să o ia la vremea cînd iau și alte mânăstiri, ca să fie de ajutoriu și chivernisirea mânăstirii. Și iar să fie sfintei mânăstiri ce scrie mai sus, milă dela domnia mea, să ia pre an din vama dela Târgoviște. undelemn oca, 40, să fie pentru candelile dela această sfîntă mânăstioară. Și iar să ia și pește sărat tot dintr-această vamă, pre an, oca 400, ca să fie călugărașilor ce se vor afla lăcuitori la această sfîntă mânăstioară de hrană, pentrucă fiindu această mânăstioară în loc silastru și neavîndu nici moșii, nici rumâni, nici altu ajutoriu de nicăieri, nemica și plîngîndu-se călugărașii de lipsa și de saracia lor și avîndu și cartea răposatului Ștefan Voevod și cartea mai marelui nostru frate Nicolae Vodă și alte cărți dela alți răposați domni ce au fost mai înainte vreme, tot pe aceste mili ce scriu mai sus domnia mea, încă m-am milostivit de am înoit și am întărit aceste mili, precum easte mai sus zis.

Să fie neschimbate și nestricate în veac, ca să fie sfintei mânăstioare de ajutoriu și de întărire și părinților călugări de hrană și de îmbrăcăminte, iar domniei mele și răposaților părinților domniei mele, vecinică pomenire.

Așișderea și în urma domniei mele, pe care îl va alege domnul Dumnezeu a fi domnul și stăpînitor acestui cinstit scaun, al Țării Românești, încă îl poftim și-l rugăm cu numele lui Dumnezeu ce iaste în troiță slăvit, ca să inoiască și să întărească această mila, precum scrie mai sus, ca și domnul Dumnezeu să-l cinstească și să-l păzească întru a sa domnie. cu pacinică stare și cu îndelungată viață și în cela veacu ce va să vie, la răpaosul vecinic, sufletul lui, sa fie. Și am întărit cartea aceasta cu tot sfatul cinstiților și credincioșilor boiarilor domniei mele, pan Pană Negoiescul, vel ban Cralevschi, pan Costandin Greceanu vel dvornic, pan Iordache Crețulescu vel comis, pan Greceanu vel spătar, pan Matei Fălcoianu, pan Șerban Hierăscu vel clucer, pan Dumitrache vel postelnic, pan Ianache Roset vel paharnic, pan Costandin Băleanu vel comis; și ispravnic Ștefan vtori logofăt.

Și s-au scris cartea aceasta în anul cel dintii al domnii domniei mele, aici în orașul scaunului în București, de Anghelachie logofețelul ot Târgoviște.

luna Martie 16 anul 1717

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-25, ms. 127, f. 350v.—351v.

13.

1722, mai 22

Mihai Cantacuzino biv vel comis, fiul marelui spătar Mihail Cantacuzino, închină schitului Vilcana partea sa de moșie pe Vilcânița, cu toți rumânii, moștenire de la mama sa, Margă Spătăroaia.

Daniil Mitropolitul Ungro-Vlahiei, adeverez.

Nu tribuiaște cel(e) adevărate înțelepciuni și deșertăciuni, cunoscătoriu om ce au a face și a urma, în deșarte fapte, cari să nu ciștige folosința și odihna, ticălosului de suflet.

Ci ca un desăvirșit ocărmuitor, înțelepciunii, neconținut urmează, să nevoiaște a ciștiga comoara faptelor celor bune, den cîte toate sint și se zic. Și se numesc zice-se și milostenia faptă bună și adevărată, care pre ticălosul suflet den marele întunerie scoate și întru împărăția cerului îl hodinește, precum prea înțelep'ul și prorocul împăratul Solomon la pariele lui adeverează zicind : „că milostenia scoate sufletul den moarte”. Așa și eu dar, mult păcătosul, ca uncovirșit om de păcate, vrind den greutatea păcatelor mele a mă ușura, pe mine pre părinții și pre frații mei, dentr-a mea sufletească bună voință, am socotit și am închinat sfintei minăstioare ot sud Dimbovița, unde se prăznuiesc marii voivozi ai cerului, Mihail și Gavril, toată partea mea den Vilcânița, cu toți rumânii de acolo, anume : Dumitru i snă ego, i Neagoe, Nan, Gheorghe, Vișan, ce avem dela dumnealor răposatăi părinții noștri, ca să fie noauă, părinților și fraților noștri, veacinică pomenire. Care minăstioară este den temelie zidită de dumnealui răposatul strămoșul nostru, Bunea vistier, moșul dumneaei fericitei răposatei maicii noastre Margăi Spătăroaia. Pentru care dar, aceasta ce zic mai sus, danie, și veacinică pomenire ce am închinat la această sfintă minăstioară, care se va scula atit dentru neamul fericitului, răposatului, părintelui meu, Mihai Cantacuzino spătar, cit și dentru neamul fericitei răposatei maicii mele Margăi, orice pricină deșartă și în zadar ar călca, ar strica această dumnezeiască pomenire, unuia ca acela, domnul Dumnezeu viața lui să i-o șteargă după fața pământului cu rea și grea săvirșire și să nu-l învrednicească a vedea fața sfinției sale și pomenirea lui cu sunet să i-o ducă și la a doua venire a lui, cei doi voivozi ce scriu mai sus, să-i fie piriși și potrivnici și să se învrednicească a

sălășlui împreună cu spurcatul și călcătorul de (lege) Aria și cu Iuda vînzătorul de stăpîn, în veac.

Deci dar, pentru buna și mai adevăratei întăritură credință iscălitu-m-am, mai jos, cu mîna mea, punîndu-mi și pecetea.

Anul 1722 Mai 22

Mihai Cantacuzino biv vel Comis.

Radu Popescu vel vornic, mărturie

Iordache Crețulescu vel logofăt, mărturie

Arh. St. Buc., Mitropol. T. Rom., original L-27, ms. 127, f. 351v.—352v. și ms. 134, f. 484v.—485.

14.

1723, octombrie 28

Manda slugereasa, fiica lui Vintilă banul Corbeanu, închină schitului Vîlcana și egumenului Climent Grădișteanu partea de moșie cu toți rumânii, case și pimniță, ale sorei sale Bălașa, soția medelnicerului Mihai Macris, pentru pomenire.

Dania moșiei Brăneștii la schitul Vîlcana.

Manda slugereasa, fata răposatului banului Vintilă Corbeanului, mărturisescu cu acest al meu zapis, pentru o moșie ce să cheamă Brăneștii ot sud Dimbovița, care moșie au fost cumpărată de cumnatul Mihai medelniceriu Macris, dela Ioanina, dimpreună și cu rumânii pe cum arată zapisele și au stăpînit-o cît au trăit.

Iar după moartea dumisale, au rămas în seama surorii meale Bălașii soția dumisale și iar și dumneaei au stăpînit-o cu bună pace, luîndu-i tot venitul făr de nici o opreală de nimenea, cît au avut viață și au fost în sănătatea dumisale.

Iar apoi ajungînd la boală și cunoscîndu-și sfîrșitul vieții, aducîndu-și aminte că sfinția sa părintele Climent are schit și moșie, de se hotărăște cu această moșie Brăneștii și știînd că cumnatul Mihai îl avea pe sfinția sa, ca pre un fiu, din mirănie, au socotit soru-mea Bălașa de au închinat această moșie, cu toți rumânii și cu casele cu pimnița de piatră și cu tot cuprinsul caselor și cu viile din dealul Viforitei, după cum arată zapisul lui Partenie, călugărul, care l-a chemat pe mirănie Proca; să aibă a stăpîni sfinția sa și schitul Vîlcana, ca să fie cumnatului Mihai medelniceriu și surorii meale Bălașa, vecinică pomenire și schitului de întărire.

Și au scris numele dumnealor de se pomenescu și numele dumnealor la sfîntul jertfelnic, ca niște ctitori, și încă au dat părintele Climent bani, de o au grijit la moartea dumneaei.

Pentru aceasta și eu, după dania ce au dat soru-mea părintelui Climent și schitului Vîlcana, am dat și eu această scrisoare de adevă-

rință, pentrucă aceste moșii, n-au fost dela neamul nostru, ci să aibă a stăpîni schitul cu pace, de către tot neamul nostru.

Și pentru adevărata credință, me-am iscălit numele mai jos.

Manda slugereasa
Octombrie 28 zile 1723

Arh. St. Buc. Mitropol. Ț. Rom. original XLV-39 ms. 134, f. 370v. ms. 127, f. 207—207v.

15.

1740, iulie 10

Gheorghe al lui Vasile Abagiul închină mănăstirii Vâlcana o livadă în Vâlcana, la Piscul Moreni.

Adică cu Gheorghe al lui Vasile Abagiul dat-am scrisoarea mea la cinstita mina prea sfințitului mitropolitului al Ungro-Vlahiei, chir Neofit, precum să să știe că avînd noi, o livadă în Vâlcana, unde se chiamă la Piscul Moreni, care livadă au fost dată danie de nașul tătine-mieu Cîrste clucerul de Săteni, deci o livadă fiind mai departe de noi, o cosia mănăstirea Bunii, dela Vâlcana și ne aducea haraci la vie. Acuma dela o vreamă noi fiind mai depărtați o au mîncat cine o au putut, iar acum ca să se știe stăpînul ei, o am închinat sfintei mănăstiri Vâlcanei, ca, căutîndu-și moșiile să alătore și aceasta lingă ale mănăstirii, ca să ne pomenească părinții.

Și pentru mai adevărată credință am iscălit mai jos, ca să se crează.

1740 Iulie 10
Eu Gheorghe al lui Vasile

Arh. St. Buc. Mitropol. Ț. Rom. original L-30 ; ms. 134, f. 485.

16.

1740, septembrie 16

Insemnare pentru trăsurile moșiei Vîlcana, pentru alegerea și hotărnicia moșiei schitului Vîlcana de către Mihail Bărbătescu, făcută de doisprezece boiernași.

Noi doisprezece boiernași, am făcut această însemnare pentru trăsurile moșiei Vîlcanei și cu Radu vtori portar, rînduită din porunca lui Constantin Nicolae voevod, să alegeme și hotărîm moșia Vîlcana, de către dumnealui Mihail Bărbăescu biv vel comis.

Prima trăsură : Dinspre hotarul Brăneștilor. dinspre Ialomița. din marginea dreaptă de sus. pe Ialomița în jos. pînă în hotarul Glavaciocului, stînjeni 620.

A doua trăsură, dinspre Brănești. din apa Vîlcăniei cei mari. din Vadul Corbului, unde iaste Poiana Pustnicului, latul drept. pînă în Teișani, pe din jos de Ripa Șoimului peste Tisa și dă în Vîlcănița cea mică, în Poiana Ciorii și urcă la deal peste Valea Pietrii și merge pînă în munchea Rudii și trece prin niște ștejari văruiți și coboară pe plai la vale, pînă la un fag. care — s-a înhierat — stînjeni 2307.

A treia trăsură, din capul moșiei dinspre apus. unde se hotărăște cu Pietrarii, din muchea Văii Cîinelui și tae drept pe obîrșia Văii Cîinelui și sue în sus la doi fagi într-o tulpină și din pisc apoi la vale. pe plaiul dintre doi plop și trage drept în Fintina Sărată și de acolo drept peste plai și iar coboară în altă vale. în drumul care merge la Pietrari, la un frasin mare care iaste încă de mai înainte vreme înhierat, stînjeni 1360, — cîte trei trăsuri 4287.

Am socotit cu sufletele noastre. mai cu dreptate. potrivit stînjenu. 27 bani.

Moșia lui Mihai Bărbătescu taleri 219 și jumătate. stînjeni 791 ; iar moșia schitului taleri 176. bani 20. stînjeni 638.

Sfîntul schit. la capătul moșiei spre Ialomița 283 stînjeni.

Mihail Bărbătescu la capătul moșiei Ialomița 337 stînjeni.

La mijlocul moșiei. pe din jos de schit și pe din susul satului și al sticlăriei cei vechi. s-au tras toată moșia. 1053 stînjeni. din hotarul Brănești pînă în hotarul Glavaciocului.

La această trăsură vine sfîntului schit stînjeni 1023.

S-au dat și dumnealui Mihail Bărbătescului stînjeni 1284.

La capul moșiei dinspre Pietrari. s-a dat sfîntului schit stînjeni 610, iar dumnealui Mihai Bărbătescu stînjeni 750.

La aceste trăsuri și alegeri fiind cu toți boierii adunați și alți megiași. din preajma moșiei. scos-a sfîntia sa părintele Cosma arhimandritul. dichiu sfintei mitropolii și o carte a prea sfîntiei sale părintele Vlădică Neofit și citindu-se și fiind cu mare blestem asupra noastră. ca să nu facem voe vegheată nici la o parte. nici la alta și noi în frica lui Dumnezeu după cum am găsit. cu sufletele noastre și am ales și am adevărat. ca să-și ție fieștecare partea de stînjeni. ce scrie mai sus.

Varlam ot Aninoasa

Popa Negoită ot Tîrgoviște

Radu cămărașul din Tîrgoviște

Lepădat vataf ot Mahala

Popa Drăgan potropop

Miinea cămăraș din Tîrgoviște

Tudoran ot Săteni

Anghelache logofăt de divan
 Șerban Filea
 Panait Iusbașa

Copie scoasă întocmai după cea adevărată (1799 iulie 11).

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., ms. 134, f. 487—488.

17.

1741, martie 5

Inchinarea schitului Vilcana ca metoh la Mitropolie.

Dat-am această carte a noastră ca să fie de mare credință și de bună adevărită la prea cinstita blagoslovitoare, dreapta sfinției sale părintelui nostru chir Neofit, mitropolitul Ungro-Vlahiei și la sfânta Mitropolie din București, unde se cinstește și se prăznuiește hramul sfinților și de Dumnezeu încorunaților marilor împărați și întocma cu apostolii, Constantin și Elena, precum să se știe că rămîind dela părinți, asupra unchiului nostru sfinției sale părintelui chir Climent ieromonahul Grădișteanul, schitul ce se numește Vilcana în sud Dimbovița, făcut mai denainte vreme de răposatii ctitori, întru cinstea și lauda acelor fără de trupuri, cerești puteri, marilor voivozi Mihail și Gavril și pentru veacnica lor pomenire.

Iar cînd au fost la vremea boalei și slăbiciunii sfinții sale, la anul dela nașterea lui Hristos 1726 Martie 18, temîndu-se de moarte și-au făcut diata și așezamînt celor incuviințate creștinești orînduiei. Și pentru acest sfînt schit, încă au făcut așezamînt de l-au închinat să fie metoh sfîntei mitropolii, rugîndu-se ca să primească prea sfințitul mitropolit, schitul acesta, să fie supt paza și purtarea de grijă a sfîntei mitropolii și a prea sfinților mitropoliți care vor fi după vreme.

Deci noi, după orînduielele ce și-au tocmit cu diata sfinției sale, la ceasul sfîrșitului și după eclironomia ce sîntem și epitropi ca să facem și să împlinim toate după învățatura ce ne-au dat sfinția sa și urmarea dietii, în care diiată fiind scrisă grecește, zice așa : „Pentru schitul Vilcana, rog pă prea sfinția ta, părinte mitropolit al Ungro-Vlahiei, să-ți faci pomană a primi numitul schit întru stăpînirea sfîntei mitropolii, să-l chivernisești ca pre un curat fiu al prea sfinției tale, cum eu cît am trăit și cît am putut, l-am chivernisit și să nu rămînă de acum înainte, la derăpănare“.

Am mers de am închinat schitul la sfînta mitropolie de atunci, fiind mitropolit răposatul părintele Daniil, iar diiată de închinăciunea schitului, neputîndu-se a se da pentru alte trebi, ce scrie întrînsa, au rămas la noi.

Drept aceea dar, pentru ca să nu rămie acest schit fără de carte de danie și întemeiere la sfînta mitropolie și mai vîrtos, fiind noi eclironomi acelui răposat părinte, am mers de am dat această carte a noastră de închinăciunea schitului, la prea cinstita mîna sfînției sale părintelui mitropolitului, chir Neofit al Ungro-Vlahiei, ca să fie schitul acesta totdeauna supt paza și purtarea de grijă a sfînței mitropolii în veaci, după cum răposatul unchiul nostru cu diata sfînției sale l-au închinat.

Și pentru mai buna încredințare, am întărit cartea aceasta cu pecețile și cu iscăliturile noastre și cu iscăliturile altor boieri mari, obraze de cinste și vrednice de credință, cari se vor numii mai jos, ca să fie de adevăr.

Luna Martie 5 zile anul 1741

Dimitrios Nottara medic, închin
Constantin Brezoianu vel armaș, am închinat
Stanca spătăreasa
Iordache Crețulescul vel dvornic, mărturie
Matei Cantacuzino biv vel ban, măturie
Constantin Dudescul vel logofăt, mărturie.

Arh. St. Buc. Mitrop. Ţ. Rom. original L-33 CCXCII/15 : mss. 127, f. 354—354v. și 134 f. 488—489.

18.

1746, Vîlcana

Anafora dată în pricina dintre Varlaam, dichiul mitropoliei Tîrgoviște și Crăciun al lui Ion, care pretindea să stăpînească o parte din moșia Vîlcănei folosindu-se de un zapis care a fost dovedit fals.

De vreme ce părintele Varlaam arhimandritul, dichiul sfînței mitropolii Tîrgoviște, avînd bănuială pe un Crăciun sin Ioan, că cu un zapis ce-l are la mîna lui, Ioan au cuprins și au împresuratu moșia schitului Vîlcănei și acel zapis nu iaste adevărat.

Sfînția sa preasfînțitul mitropolit al Ungro-Vlahiei, chir Neofit, chemîndu-ne și strîngîndu-ne care mai jos ne vom iscăli, au stătut față părintele arhimandritul cu acest Crăciun, care scoțînd părintele arhimandritul un zapis dela anul 1614 care zapis iaste întărit și cu cartea mării sale răposatului Radului Voivod, al Spinciului ot Tîrgoviște, întru care se coprinde moșia schitului Vîlcănei, delnițe cu patru

rumâni și cu moșia dela Stupini, care luînd seama pre amăruntul, cu dreptate l-am găsit bun și adevărat, încă fiind întărit și cu hrisovul răposatului Matei Vodă.

Scos-au și Crăciun sin Ion un zăpis dela anul 1612, întru care zăpis arăta și cuprinde toată moșia schitului, dela un loc în sus, cu fața stupinii, care la acest zăpis cu toții luînd seama, l-am cunoscut că easte neadevărat, găsindu-se aceste pricini ce mai jos va arata :

— Întiiu, că acest zăpis, cel ce l-au scris, acela toate numele cite scriu într-însul, iscălituri, tot slova aceea iaste.

— A doao, că în anul 1612, care sint acum 124 de ani, acest feliu de slovă noaoă, ori la ce scrisuri n-au fost.

— A treia, că fieștece scrisori ce se făcea pe acele vremi, ori de ce trebi, să punea ughi și aspri, suma banilor, iar nu taleri, pã cum scria într-acest zăpis a lui Crăciun.

— A patra, că zăpisul sfintului schit Vilcana, easte dela anul 1614, cu bune și credincioase iscălituri, iar acesta easte la anul 1612, care la mijloc, trec unul de altul doi ani, și nici o mărturie de acestea în zăpisul lui Crăciun nu se găsește.

După aceastea toate văzîndu-și el dovada, însuși el a mărturisit că seamnele moșiei cite scriu în zăpis, nu le-au stăpînit. Și cu aceastea toate am adevărat cu dreptate și în frica lui Dumnezeu, cu sufletele noastre, că acest zăpis iaste rău și nu iaste al lui. Și pentru neschim-barea lui, ca să nu se schimbe, l-am însemnat din dos, cu pecetea preasfințitului mitropolit. Iar de va fi avînd ceva și el moșie acolo, mergînd boierii să va dovedi.

Iarăși părintele arhimandritul, dichiuł sfintei mitropolii Tirgoviște, chir Varlaam, tot pentru această moșie a schitului Vilcaniei, ce se zice Fața Stupinii, avînd bănuială pe popa Voicu, protopopul, pentru moșia ce au răscumpărat dela egumenul Mărgineanu, cumpărătoarea dumnealui, răposatului Mihai Spătar Cantacuzino, dela moșnenii din Șerbănești, cum că fără de cale se tînde de intră popa Voicu între Vilcâni, cu capul moșiei despre apus și cuprinde moșia schitului Vilcanii, care se chiamă Fața Stupinii, căreia fiind față-și popa Voicu protopop cu părintele Varlaam arhimandrit, dichiuł Tirgoviștei, au scos popa Voicu protopop zăpisul moșnenilor ot Șerbănești, ce scriu la mîna dumnealui Mihai Spătar, de vînzarea aceștii moșii. Și adevărat scrie ca sa stăpînească pînă între Vâlcani, după cum stăpînea și popa Voicu. Dar fiind mare pricină cu arhimandritul Varlaam, pentru împresurarea moșiei Fetii Stupinii, am căutat cu amăruntul și am găsit în hrisovul mării sale răposatului Matei voivod, ce iaste dat ocolnică satului Șerbănești, după cartea a 12 boieri, ce au fost atuncea hotarnici. Dar într-acest hrisov nu găsim că să stăpînească satul, pînă între Vilcâni, ci scrie

numai pînă în Vâlcana, care noi așa am găsit cu cale, ca după cum scrie în hrisovul mării sale răposatului Matei voevod. pînă în Vâlcana așa să stăpînească și popa Voico, iar nu să treacă pînă între Vâlcăni, ci numai precum scrie hrisovul. Noi așa am găsit cu cale, iar hotărîrea să se facă înaintea mării sale lui Vodă, în divan.

Fără văleat.

Andrei căpitan
Anghelache logofăt

Dimitrios
Tanase căpitan

Vasilache Frumușica

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-36; ms. 127, f. 361—362.

19.

1749, iunie 4. Vîlcana.

Răvaș către șase boierinași hotarnici, pentru alegerea moșilor Fața Stupinii și Ghimpați de către Mihai Bărbătescu și alții.

Să știe boierinașii adeveratori și hotarnici cari i-am dat domnia mea sfinției sale părintelui mitropolit chir Neofit. însă boierinași anume: dumnealui Crelineos, boieriu domniei mele. Ianache Halifliu, vel vornic za Tîrgoviște drept șase, Badea Văcărescul, Iordache postelnic Văcărescu, Anghelache logofăt și Șerban cupetu. Vasilache Cupetu. Miine cămărașelu, ca să cate acești șase boierinași și să dovedească toată partea de moșie ce ar fi avînd sfînta Mitropolie în sud Dîmbovița. anume Vîlcana și Fața Stupinii și moșia în Ghimpați. să o aleagă de către Mihai Bărbătescul și de către un Dragomir din Șerbănești și de către Ștefan Ghimpețeanu și de către alți moșneni de acolo, cîți vor fi avînd parte de moșie, într-acele hotară. așa după cum vor adevăra mai cu dreptate, nefacînd voe vegheată, nici fățării la nici o parte.

Așa pe toți să-i tocmească și să-i așeze și să le pue pietri și să le facă seamne, unii de către alții și să le dea carte pe la mîinile lor, atît vechilului sfîntei mitropolii, cît și celorlalți mai sus numiți moșneni, ca să știe fieștecine, cîtă parte va ținea și va stăpîni. aleasă și fără gilceavă.

Și însumi am scris eu domnia mea

Procitoh vel logofat

iunie 4 zile 1749

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-37, 38 (duplicat) ms. 127, f. 356—356v. — ment. 356v. 134 f. 491—491v.

20.

1763, iulie 5

Constantin Mihai Racoviță voievod întărește mila către mănăstirea Vilcana.

Din mila lui Dumnezeu, Io Constandin Cehan voevod și domn, a dat domnia mea porunca domniei mele, sfintei și dumnezeieștei mănăstiri ce se cheamă Vilcana, ot sud Dimbovița, care este zidită în loc sihastru, unde iaste hramul marilor voevozi Mihail și Gavril și egumenașului și părinților călugărași, ciți se vor afla lăcuitori la acest sfânt lăcaș, ca să fie sfintei mănăstiri milă dela domnia mea, însă stupi 150, în pace de dijmărit, oi 250 în pace de oierit, și vin vedre 300, în pace de vinărici. Și să aibă a ținea pe lingă sfinta mănăstire optu oameni, cari să fie de ajutor și de lucru ce ar trebui la sfinta mănăstire. Iar de către domnia mea, să fie acești oameni în pace și ertați de poclon bairamului și de alte îndoiale și de alte dăjdii de toate, veri câte ar eși peste an în țară, dela visteria domniei mele, de nici unile, nici un val sau bintuială să n-aibă. Și iar să fie sfintei mănăstiri, milă dela domnia mea să ia dela Očnița pe an sare, bolovani 40, ca să fie de ajutor și de chiverniseală mănăstirii. Și să mai fie sfintei mănăstiri ce scrie mai sus, milă dela domnia mea și să ia pre an, din vama Tirgoviștei untu de lemn oca 40, să fie pentru candelile dela această sfintă mănăstioară și să mai aibă a lua tot dela această vamă și pește sărat oca 400, pre an, ca să fie călugărașilor de hrană, avînd această milă dinainte și dela alți răposați domni, după cum am văzut domnia mea, atit hrisovul răposatului întru fericire și părintelui domniei mele, cit și ale altor domni, făcute tot pre această milă. Drept aceea dar și domnia mea încă m-am milostivit de am înoit și am întărit aceste mile ce s-au numit mai sus, printr-această carte a domniei mele, ca să fie neschimbate și neștrămutate și sfintei mănăstioare de ajutor și părinților călugărași de hrană și de îmbrăcăminte, iar domniei mele și răposaților părinților domniei mele, vecinică pomenire.

Și insumi am poruncit domnia mea

1763 Iulie 5 zile

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-39.

21.

1767, februarie 3

Dragotă, cu soția Marina și copiii, au vîndut trei răzoare de vie în Dealul Doiceștilor popei Sofronie de la Schitul Vălcana.

Adecă eu Dragotă, împreună cu soția mea Marina și cu copiii mici, dat-am credinciosul meu zapis la mina părintelui popa Sofronie de la schitul Vălcana sud Dimbovița precum să știe că i-am vîndut trei răzoare de vie, saduri, în dealul Doiceștilor, alătura cu viia schitului, pe din sus. Și o am vîndut de a noastră bună voe, nesiliți de nimeni, drept taleri patru și jumătate. Și cînd am făcut acest zapis, fost-au mulți oameni mărturii, cari mai jos se va iscăli.

Și pentru mai adevărată credință, mi-am pus numele mai jos și degetile în loc de pecete.

Fevruarie 3 zile anul 1767

Eu Dragotă sin Stanciu Barbă ot Doicești, împreună cu soția mea Marina și cu copiii miei vînzători.

Eu Sandul fratele lui.

Eu Constantin Simboteanu, mărturie

Eu Ion Bobeică ot Șotînga, măturie

Și am scris eu, ieromonah Macarie ot schitul Vălcana cu zisa lor și măturie.

Arh. St. Buc., Mitrop. Ț. Rom., L-42, ms. 134, f. 492 v.

22.

1787, septembrie 25

Constantin Berindei dă carte de alegere și hotărnicie a moșiei schitului Vîlcana, egumenului Bogoslav.

După jalba ce au dat la măriia sa vodă, Ilie și Mihaiu și Toma cu cetașii lor, din Cucuteni, pentrucă avînd ei moșie în Vîlcana de moștenire și fiind prigonire, că o impresurase Soare vătaful și frate-său împreună cu ceilalți moșteni din Pietrari, atît a numiților cît și dania ce au dat tatal lui Ilie, sfintului schit al Vîlcanei, ce îi zice Bunea.

La care impresurare m-au cerut pe mine la dumnealor boiarii ispravnici, atît Ilie jăluitorul cît și părintele Bogoslav ieromonahul, egumenașul sfintului schit și Soare vătaful dimpreună cu ceilalți pietrăreni. Au voit cu toții și o parte și alta spre a-i îndrepta, după cum sa va găsi cu dreptate.

Și așa am mersu la fața locului, la moșia Vîlcana, unde au avut prigonire de impresurare, atîta moștenii, cît și pentru dania ce o dădese schitului Vîlcana. Și față fiind cu toții, jăluitorii și pariții și cerîndu-le cărți spre descoperirea moșiei, pariții pietrăreni ziseră că ei cărți n-au. Deci le-am zis: „De vreme ce cărți n-aveți, dați-mi mărturii ca să

răspundă de stăpînirea veche și de știința moșiei“. Și nici mărturii n-au avut, fără de numai cu al lor graiu.

Am cerut cărți și jeluitorilor, lui Ilie cu cetașii lor și au scos un zăpis în chipul unei ocolnițe, de cuprindere a toată moșia cu anul 1712, atît de a lor moșie cît și a sfintului schit al Vilcanei. Am cerut și la numit igumenaș, chiar Bogoslav, de danie, pentru acea moșie ce o are danie dela tatăl lui Ilie și ne-au arătat o carte de hotarnicie a 12 boieri, întru care arată toate semnele moșiei, asemenea cu zăpisul celor ce au dat danie. Adică zice despre răsărit, din gura văii Măinei, unde se împreună cu Vilcana cea mare, drept în piscul Grecilor, alături cu aninii, pe pisc în sus spre soare apune, pîna în virful obîrșii Vai Ciinelui la vale și se sue în sus la doi fagi într-o tulpină, din pisc apucă la vale pe plaiul printre doi plopi și trage drept în Fîntîna Sărată, peste plaiu și iar pogoară în altă vale în drumul care merge la Pietrari, la un frasin mare care este mai dinainte însemnat cu pietri și acolo este capul moșiei de sus. Și după semnele ce arată în hotarnicie, mi-au adus și mărturii, oameni bătrîni, pe popa Matei ot schit și Rafail monahul și Nițul ot Cucuteni și pe Mihai ot Cucuteni și pe Marin și pe Ilie ot Cucuteni. Și cu frica lui Dumnezeu, asemenea după hotarnicie deteră seama că este veche stăpînire și știm că acel codru de loc, adică din Fîntîna Sărată pînă în Piscul Grecilor au stăpînit sfintul schit, iar nu pietrărenii. Ci cu a lor semeție au stăpînit acest codru de loc ani 12, neavînd cine căuta moșia sfintului schit.

Deci eu așa am găsit cu cale și cu dreptate, după cartea de hotarnicie și după multele mărturii ce au adus la fața locului, că să stăpînească sfintul schit acea împresurare de codru de loc. Și încă să dea venitul de cînd l-au mîncat ei, adică Soare vatafu cu cetașii lor.

Drept aceasta, am dat și eu această carte de alegere la mîna părintelui Bogoslav, ce este iegumenaș la sfintul schit Vilcana, ca să aibă a stăpîni cu buna pace, de către numiții pietrăreni.

Iar cu desăvirșita hotărîre, rămîne a se face de către dumnealor boicării ispravnici.

Aceasta,
Constantin Berindei
1787 Septembrie 25

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-45.

23.

1792, mai 28

Jalba lui Ghenadie, egumenul schiturilor Vilcana și Valca Neagră (Fusea), că niște oameni nesupuși fac ogrăzi pe unde le este voia, au bătut pe călugări și n-au dat dijma de doi ani.

Prea înalțate Doamne,

Jăluiesc măriei tale, că este un an de când mă aflu egumenaș la niște schițoare, anume Vilcana și Valea Neagră, din jud. Dimbovița lângă care se află niște oameni nesupuși, nevoind a ști și a întreba pre purtătorii de grije de la aceste schituri, că unii s-au sculat de unde au mai șezut mai înainte și s-au mutat pe lângă livezile și ogrăzile schiturilor, ce le-au avut mai înainte și le împresoară, silindu-se să le facă islaz și să lase schiturile lipsite și de livezi și de ogrăzi, sculându-se aceia și cu bătae asupra călugărașilor ce sînt orinduși. dă i-au bătut și fac ogrăzi pă unde le este voia.

Lîngă aceasta vînd și rachiu. Alții au făcut și scaune de tac carne, fără de tocmeală și orînditul obiceiului al pămîntului nu se supun a-l da, cum și șase zile ce au dă fac clacă, ei numai trei fac și au dijma nedată după obiceiul, de doi ani.

Pentru care ne rugăm măriei tale, către aceștia a se supune, dă a urma și a da obiceiul pămîntului, după cum dau și alte sfinte minăstiri și moșii. Și ce va fi mila măriei tale.

Rugător către milostivul Dumnezeu.

Ghenadie ieromonahul ot Vilcana și Valea Neagră, județul Dimbovița

(Rezoluția domnitorului)

Io Mihail Constantin Șutul voievod și gospodar al Țării Românești, Dumnezeuastră ispravnicilor ai județului veți vedea jalba aceasta, pentru care vă poruncim domnia mea, ca după condica divanului și după obiceiul pămîntului urmînd, să faceți pă acei lăcuiitori a-și face claca, a-și da dijma și a se părăsi de vînzarea vinului și rachiului cum și pentru celelalte, la toate să aveți a face îndreptare, ca să nu să păgubească stăpînul moșii de dreptul sau.

1792 Mai 28

Pecetea domnească

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L1-11; ms. 134, f. 517.

24.

1793, april 5

Vecinii și preotul schitului Vilcana. dau mărturie înaintea boierilor și mitropolitului în pricina dintre schit și Mincu Bărbătescu, care a cuprins o parte din moșia schitului împreună cu o moară.

Adicăte noi megiașii dimpreună cu preotul schitului Vilcana, care mai jos ne vom iscăli, în frica lui Dumnezeu, adevărim și mărturisim

înaintea boierilor și înaintea prea sfinției sale părintelui Mitropolit, precum am pomenitu aceasta moșie dela părinții noștri. măcar și alți streini va răspunde tot aceasta precum și noi, precum că moara este tot pe hotarul minăstirii, care noi am măcinat întrinsa și era un călugăr muraru și stricându-se moara, era un călugarașu egumen, anume Sofronie și s-au rugatu dumnealui boierul Mincu Bărbătescu, de numitu Sofronie, ca să lase să facă moara tot pe iazul acela mai sus, boierul cu cheltuiala dumnealui și să împartă oiemul în două. Și murind acest egumenaș, mai sus numit, au rămas moara și cu moara au cuprins și moșia, de atuncea pină acum, neavindu cine căuta, fiind și hearele dela o roată.

Aceasta știm și mărturisim,

Aprilie 5 anul 1793.

Eu Radul plăieșu fecior lui Damaschin călugărului, adeverez.
 Eu unchiașu Varlam, fecior lui Damaschin, călugăru, adeverez.
 Eu Stanciu Toc, feciorul lui călugăru Ilarion, adeverez.
 Eu Gheorghe Darvaru — adeverez.
 Eu Costea Ciolaacu — adeverez.

Și am scris eu popa Matei slujitor al sfintei biserici și sint și martor.

Arh. St. Buc., Mitropol. T. Rom., original L-46; ms. 134. f. 493v.—494.

25.

1793, mai 24

Jalba lui Dionisie, egumenul schitului Vilcana, că Mincu Bărbătescu încalcă moșia acelu schit și rezoluția lui Alexandru Constantin Moruzi voievod.

Egumenul Minăstirii Vilcana, jalbă către domn, că pe cînd era egumen Sofronie, după rugăciunea lui Mincu Bărbătescu, i-a dat voe de au făcut o moară pe iazu unde avea și schitul moară, cu făgăduiala să împartă oemul, în două. Și după moartea acestui Sofronie, unul Mincu Bărbătescu stăpîn desăvirșit s-au făcut și pe moară și pe jumătate din moșia schitului, care aceasta dovedindu-se prin vrednice mărturii de credință, oameni bătrîni, din care unii să și află călugări la sfîntul schitu.

Nu pot a suferi, luminate doamne, această nedreptate.

Că de-o parte, păcat caste să se isterisească sfîntu schitu de dreapta moșia sa, de altă parte să rămîie încărcat sufletu acelu împrejurător.

Cu lacrimi am căzutu la mila mării tale, să fie luminată poruncă dumnealor boieri ispravnici, ca mai întii să cerceteze pe feciorul acelu Mincu, cu ce puere stăpînește moșia schitului, apoi să facă cercetare

și vrednicelor mele mărturii, ca prin dreapta judecată să-și ia sfintul schit moșia sa, întru buna stăpînire, precum au avut-o și mai înainte. Sau de nu ne vom odihni de acolo, să ne trimită la luminatu divanu mării tale.

Și ce va fi mila mării tale. Al mării tale prea plecată și către Dumnezeu rugătoriu, Dionisie ieromonah, egumenașu schitului Vilcana, sud Dîmbovița.

(Rezoluția domnitorului)

Io Alexandru Constandin Muruz voievod și gospodar al Țării Românești.

Dumneavoastră ispravnici ai județului, veți vedea această jalbă ce dă cuviosului igumenul al schitului Vilcana, dintr-acel județ, care cercetînd-o față cu amîndouă părțile, prin judecată înaintea dumneavoastră, cu deamăruntul și cu toată scumpătatea după dreptate, să faceți cuviincioasă hotărîre în scrisu și să îndreptați.

Iar cînd vre-o parte nu sa va odihni, de hotărîrea dumneavoastră, cu carte de judecată să-i sorociți la divanul domniei mele, împreună luîndu-și fiecare și toate sineturile și dovezile ce vor avea.

1793 mai 24

Procital vel logofăt.

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-47 : ms. 134, f. 494—495.

26.

1794, mai 29

Înștiințarea ispravnicilor Scarlat Cîmpineanu elucer și Grigorie Ghica căminar către Vodă, că nu au putut îndeplini cercetarea pricinii de încălcare a hotarelor moșiei schitului Vilcana, fiindcă Bălașa Cantacuzino nu s-a prezentat la judecată cu scrisorile.

Prea înalțate Doamne,

Dionisie ieromonah, igumenaș dela schitul Vilcana, din acest județ Dîmbovița, jăluind înălțimii tale pentru dumneaei Bălașa sin Zoița Cantacuzino, că avînd sfintul schit moșie ce se numește Vilcana și în vecinatate fiind moșia dumneaei, mai sus numitei, care nu numai că au impresurat cu stăpînire moșia schitului, ci însă au sărit și cu gilceavă, puind țiganii de i-au dat brînci și l-au bătut rupîndu-i părul și barba, pentru care prin mumbașir, Ion copil de casă, de divan, ni se poruncește ca înfățișîndu-i înaintea noastră, să facem cercetare atît pricinii de moșie, cît și mai virtos pentru bătae și de va fi cum au arătat

jăluitorul, făcînd hotărîre în scris, să ia mumbașirul pe amîndouă părțile, cu cartea noastră de judecată, să-i aducă aci, la luminatul divan.

I-au înfățișat orînduitul mumbașir înaintea noastră și intrînd în cercetare mai întii pentru pricina moșiei și trebuind să fiind a se vedea scrisorile den amîndouă părțile, jăluitorul iegumenaș și le-au avut de față, iar cealaltă parte, adică dumneaei Bălașa, zicînd că scrisorile le are la București, puindu-și soroc de șase zile ca să meargă să-și aducă scrisorile și atunci va aduce și dovezile.

Pentru pricina cealalte madele, a bătaii și den acel numit soroc și pînă acum, trecînd trei săptămîni, nu s-a mai văzut nici cu scrisori, nici fără scrisori și den această pricină, n-am putut face nici o săvîrșire luminatei porunci.

Orînduitu mumbașir nemai putînd adăsta aicea, se întoarse înapoi, împreună cu numitul egumenaș.

Și se va face de către înălțimea ta hotărîre, cum Dumnezeu va lumina pe domnia ta, fiind îndestulă vreme, de cînd se surdisește pricina aceasta.

Și anii măriei tale să fie de la Dumnezeu, mulți și fericiți.

1794 Mai 29

Ai măriei tale prea plecați slugi,
Scarlat Cîmpineanu clucer
Grigore Ghica caminar

Arh. St. Buc., Mitropol. T. Rom., original L-48.

27.

1798, aprilie 26.

Plîngerea ctitorilor și moșnenilor din Brănești, că Mihai Bărbătescu în-calcă hotarele schitului Vilcana și rugămîntea de a orîndui cercetare la fața locului.

Grădiștenii au cumpărat tot hotarul pe Vilcanița, dela moșneni, cum arată zapisele vinzătorilor, fiecare pentru a sa parte. A rămas o delniță de pădure a dumnealui Cirstea clucer ot Săteni, care Cirstea au vîndut-o Rizii Bălăceanu și mai pe urma Rizea Bălăceanu, lui Mihai Bărbătescu.

Mihai Bărbătescu, în vremea cînd s-au aflat ispravnic al județului, fără nici o temere de Dumnezeu și cu necreștinească silnicie, au început a se întinde cu urită de Dumnezeu lăcomie, preste cumpărătorile dumnealui Vilcu vornicu, încît închizînd și pe călugării schitului și pedepsindu-i cu bătae. Cu puterea sa a adus boieri hotarnici, cu a cui poruncă nu știm, cari i-au hotărit toată moșia Vilcânița și toată au

luat-o sub stăpînirea sa și pînă în ziua de astăzi, de atunci, sfîntul schit nu stăpînește din dania fericitului ctitor Vilcu vornicu, nici măcar o palmă de loc. Vreme multă trecînd la mijloc, cîți egumeni ai schitului, după aceasta s-au ispitit să-și caute dreapta moșie a schitului, boierii Bărbătești pe unii i-au zătîcînit, i-au înblînzit cu mituri, pe alții i-au înfricoșat cu mari laude, fiind proști și alții iarăși nefiind silitori au lăsat necăutată. Încît dela acea hotărnicie încoace, pînă acum, neamul aceluși Mihai Bărbătescu mănîncă toată moșia Vilcanița, a schitului Vilcana.

La minăstirea Glavacioc este o hotărnicie a șase boieri hotarnici din anul 1638, adică de ani 162, în care arată că egumeni dela Glavacioc, dimpreună cu postelnicu Oprea și cu frate-său Cîrstea ot Săteni, au adus pe acei șase boieri, hotarnici, ca să hotarască moșia Făgețani a Glavaciocului, de către moșia Vilcănîței, care o au ocolit cu seamne și cu pietri. Feciorul aceluși Oprea postelnicul, anume Drăghici, au vîndut toată partea lui de moșie pîrintească din Vilcănîța dumnealui Vilcu vornic, după cum arată zăpîsul de cumpărătoare cu anul 1675 Martie 15, iar Cîrstea fratele Oprii postelnic, au vîndut toată partea lui, dintr-aceiaș moșie, lui Iane cupețul și după moartea lui Iane cupețul, au rămas socrul său, popa Pavlache, iar popa Pavlache au vîndut-o dumnealui Vilcu vornicul, cum arată zăpîsul de cumpărătoare din anul 1676 August 4, încît toată moșia Oprii postelnicul și a frățîne-său Cîrstea, au venit la mîna dumnealui Vornicul, care alăturînd-o cu celelalte părți de moșie, ce le avea de cumpărătoare, le-au închinat danie sfîntului schi Vilcana, ce l-au ridicat dumnealui din temelie.

Și într-acei șase boieri hotarnici se vede și un Vasile postelnicul ot Bărbătești, dimpreună hotarnic și îndreptător.

Asemenea mai jos, tot într-aceia hotărnicie, arată mărturiile încă doi boieri Bărbătești, pe Stoica postelnicul și Pană postelnicul.

Deci dar, deaca feciorul Oprii postelnicul și-a vîndut moșia pîrintească dumnealui vornicului și Cîrstea frate-său, lui Iane cupețul au lăsat-o după moarte socrului său popa Pavlache și popa Pavlache au vîndut-o vornicului Vilcu și dumnealui Vornicul, lipindu-le cu celelalte părți de cumpărătoare au făcut o moșie întregă, Vilcanița și o au închinat schitului dumnealui, cum Mihail Bărbătescu putea să se facă stăpîn acei moșii Vilcănîța și peste tot și s-o stăpînească, după cum și pînă acum, de feciorii și nepoții lui se stăpînește, fără numai necreștineasca și urita de Dumnezeu lăcomie, a lui și puterea ce au putut să aibă în acele vremi, fiind și ispravnic acestui județ, au săvîrșit această nedreaptă răpire și neblagoslovită stăpînire.

Bărbăteștii sînt datori a-și arăta zăpîsul de cumpărătoare a acei dealnițe de pădure, ai cărei semne și măsură este știută de toți moșnenii răzeși și însuși zăpîsele va mărturisi adevărul de față și numai singură aceea parte ce o stăpîni cu pace și cu dreptate infundată. Și lîngă aceasta a împlini sfîntului schit tot venitul de cînd mănîncă moșia.

Peste toate acestea, acești boieri Bărbătești au început a impresura acum și moșia de danie a moșilor noștri Brăneștilor cu nespūsă temere de Dumnezeu și sălnicie. Acum, întracasta zile, Bărbăteștii au pus de au tăiat și cepul buții dela circiuma schitului, circiumă făcută de egumenul, în bună și dreaptă moșia sa, unde au vîndut vinul schitului de zece ani și pînă acum. Acestea auzind eu, iegumenașul ce mă aflu acolea, am zis circiumarului să dea cep buții și să vîndă iarăși vinul și Bărbăteștii își va căuta cu judecata.

Însă îndată, cum au auzit Bărbăteștii că iară au dat cep buții, au pornit cu zapciul plășii asupra circiumarului și bătindu-l foarte cumplit, i-au tăiat iară cepul buții.

Mai pe urmă au dus pe circiumariu și în Tirgoviște la ispravnici și l-au bătut la falangă, pînă i-au pierit limba. Și întradinsul s-a orînduit slujitor dela ispravnici, cu poruncă la zapciu, ca să risipească de tot acea circiumă.

Acestea toate fără de nici o cercetare sau judecată le-au urmat ei. Asemenea și moșnenii șerbănești și alții s-au întinsu cu capul moșilor, de au intrat în stupini, ce iaste între Vilcăni.

Pentru acestea toate, ne rugăm milostivirii mării tale ca să te milostivești asupra sfîntului schit și spre a nu rămînea pomenirea răpoșaiilor ctitori și moșioarele ce le-au dat schitului, să nu se prăpădească cu tot, să fie luminata porunca mării tale, de a se orîndui doi boieri de aici, ca să meargă acolo, în fața locului și după scrisorile și zapisele cele vechi ce le are schitul, scoțînd și numiții Bărbătești (și) alții ce au impresurat moșiile schitului, scrisorile ce vor fi avînd, să cerceteze pricina cu amănuntul, prin care de blestem asupra celor ce vor fi avînd știință pentru aceasta, ca să mărturisească adevărul și să hotărască și să impietrească moșia schitului, dînd și înscris, pe unde să stăpînească; iar la dumnealor boierilor ispravnici ai județului, să nu fim orînduiți, că nici o dreptate nu-și va afla schitul.

Și cum va fi mila mării tale.

Ai mării tale prea plecați și rugători către Dumnezeu :

Ioanichie monah — egumenaș

popa Costandin — ctitorul

popa Toma — ctitorul

popa Neacșu — ctitorul

Diaconul Dinul

Grigore Brăiloi împreună cu toți moșnenii Brănești ce sînt ctitori ai schitului Vilcana.

26 Aprilie 1798

Porunca domnului :

Io Constantin Hangerliu voievod,

Să se facă cercetarea cu deamaruntul și cu carte de blestem și avînd în vedere legile, să cerceteze și îndrepteze și dacă sînt nemulțumiți. să-i ia mumbașirul să-i ducă la divan și cine va rămîne de lege va plăti treapădul și cheltuielile.

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-49, ms. 134, f. 495—496v.

28.

1798, decembrie 11

Cartea de blestem a mitropolitului Dositei, pentru alegerea moșiei, în pricina ce are schitul Vilcana cu Panait Matraca.

Dositei din mila lui Dumnezeu arhiepiscop și mitropolit Țării Românești, fiindcă la pricina de judecată ce are iegumenașul schitului Vilcana din sud Dîmbovița, metohul sfintei mitropolii, cu dumnealui slugeriu, Panait Matraca, pentru o moșioară, face trebuință a descoperi semnele hotarelor vechi ale moșiei Brănești, ce easte lată danie schitului, spre pliroforiia judecătii.

Drept aceea dar, scriem această carte a smereniei noastre, cu înfricoșat blestem și groaznică afurisanie, asupra voastră lăcuitorilor din Brănești și din Vilcana și din Sticlăreni, ce se află lăcuind în Vilcanița, ca să arătați adevărul, în frica lui Dumnezeu, seamnele hotarelor vechi ale moșii Brăneștilor, ce iaste dată danie schitului, pe unde sînt. Și așa mărturisind adevărul în frica lui Dumnezeu, nimic tăinuind, veți fi erțați și blagosloviți. iar care din voi, ori pentru hatir, sau enteres sau zavistie, nu veți mărturisi adevărul, unul ca acela, ca un netemătoriu de Dumnezeu și de al său suflet, procler și afurisit să fie de domnul nostru Isus Hristos și de toate sfintele soboară ; așîderea și de smerenia noastră :

Hierul, pietrile să se topească și să se risipească, iar trupul aceluia, după moarte să rămîie întreg și nedeslegat ; parte și lăcaș să aibă la un loc cu Iuda și cu afurisitul Ariia, să-i loveasca cutremurul lui Cain. să moștenească bubele lui Ghiezie și de toată agoniseala casii lui, să nu se aleagă ca praful în vînt și pînă nu va mărturisi adevărul, ertăciune nu va avea. Aceasta scriem.

Dosoftei al Ungro-Vlahiei.

1798 Dichembrie 11 zile

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-50. ms. 134, f. 497.

29.

1799, iunie 21

Anaforaua mitropolitului Dositei, prin care înștiințează că cercetarea pricinii de impresurarea moșiei schitului Vilcana de către Bălașa Bărbătescu, nu se poate face deoarece vechilul ei, Panait Matraca, s-a dosit și n-a vrut să iasă la judecată.

Cu smerită anafora înștiințez măriei tale, că schitul Vilcana din sud Dimbovița, ce este metoh al sfintei mitropolii, de sint treisprezece luni, se află în prigonire de judecată cu Bălașa Bărbătescu pentru impresurarea moșiei schitului, ce s-au făcut de către numita și dupa jalba ce au dat răposatului domn Hangerliu, egumenașul schitului cerind a se cerceta pricina și a-și afla schitul dreptatea, au fost orînduit la departamentul de opt, de fată cu slugeriu Panait soțul și vechilul numitei Bălașa Bărbătescu. Cercetîndu-se pricina cu amaruntul, prin anafora către măria ta, au găsit cu cale de a se orîndui boieri acolo, în fața locului, pentru trasul moșiei, după care hotărîre a departamentului se vede că nemulțumindu-se vechilul Bărbătescu, nici apelație au vrut să facă, nici în scris să dea, că s-a mulțumit, spre a i se întări anaforeaua. Și așa văzînd egumenașul că se prelungește, au pornit jalba cerind a i se izlîrni pricina și au fost orînduiți iarăși spre cercetare la dumnealui biv vel spătar Mavrocordat și dumnealui vornic Manolache Brîncoveanu, care neapucînd să cerceteze pricina au căzut numitul vechil spre învoire, luînd pe dumnealui vel logofat Scarlat Cîmpineanu, de ne-au zis ca să cercetăm noi pricina, împreună cu dumnealui și cum vom găsi cu cale, rămîne mulțumit.

Noi încă avînd treabă, am orînduit pe fratele Argeșeu, ca împreună cu dumnealui logofăt Cîmpeanu, să cerceteze și să-i aducă la vre-o învoire. Însă numitul vechil nu s-a ținut de cuvînt, ci s-au dosit nevrînd să iasă nici la judecată, după hotărîrea domnească, nici la noi, după cererea sa.

Ci fiindcă numitul sluger, vechilul se află aci, rugăm pe măria ta să fie luminată poruncă către dumnealor biv vel vornic Manolache Brîncoveanu și logofăt Scarlat Cîmpineanu, ca să cerceteze pricina cu amaruntul, văzînd și anaforaua departamentului ce este făcută, cum și mărturiile locuitorilor ce au dat în scris, prin cartea de blestem, înaintea dumnealor boierilor, ispravnici ot sud Dimbovița, pentru impresurarea acestei, și să arate înălțimii tale prin anafora, spre a-și afla schitul dreptatea.

Iar anii măriei tale, dela domnul Dumnezeu, rugăm să fie mulți și fericiți.

1799 Iunie 7 zile

Al măriei tale, către Dumnezeu fierbinte rugător și smerit părinte suflesc, Dositei al Ungro-Vlahiei.

(Urmează porunca domnului către rătaful de divan)

Vătașe de divan. să înfățișezi pe iegumenul dela Vilcana, cu pîrita, înaintea dumnealui biv vel dvornic Manolache Brîncoveanu și a dumnealui vel logofăt al Țării de jos, Scarlat Cîmpineanu, ca și celelalte pricine cu amăruntul și asupra dreptății să ne facă anafora.

1799 Iunie 7

Biv vel paharnic

Anafora. Dupa luminata poruncă a măriei tale, ce ni se dă la această anafora, a prea sfinției sale părintele mitropolit, trimetînd pe orînduitul zapciu, la slugeriu Panait Matraca, ca să fie față la judecată, ca un soțiu ce iaste pîritei Bălașei și ca un vechil ce a mai fost, ne-au dat adeverință în scris, subt iscălitura sa, cum că nu se amestecă, nici iaste vechil la această pricină. Ci fiindu judecatu, nu poate face nici o teorie pricinii, pîna nu va fi vechil din partea Bălașei Bărbătescu, care să știe toată curgerea pricinei și pe slugeriu nu-l poate sili judecata, ca fără voia sa, a se face vechil.

Și fiindca această moșie iaste ieșită dela Bărbătești, să fie luminată poruncă măriei tale, cu mumbașir, la sud Dîmbovița și prin știrea ispravnicilor județului, să stea pe Mihai Bărbătescu ceauș și să-l aducă aici, ca să răspundă el la această pricină și să ia odată izbrănire, căci indestulă vreme iaste de cînd se tot străgănează, iar hotărîrea cea desăvirșită, rămîne a se face de la înălțimea ta.

1799 Iunie 18

Vel logofăt Scarlat Cîmpineanu

Biv vel vornic Manolache Brîncoveanu

[(*Porunca domnului*) :)

Io Alexandru Constantin Moruz voievod și domn al Țării Românești, orînduim pe sluga domniei mele Dumitrașcu, copil de casă la divan, să meargă și prin știrea ispravnicilor județului, luînd pe numitul Mihai Bărbătescu, să-l aducă aici să răspundă la pricina aceasta.

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., originalul L-53, ms. 134, f. 497—498.

Dat-am cartea noastră de hotărnicie sfintului schit Bunei, ce iastă metoh sfintei mitropolii și părinților ce se află locuind într-însul, cu care să aibă a-și ținea și stăpîni moșia Vilcana și cu alte danii și cum-părători din Brănești și din Săteni, pe care iastă zidită, pre seamnele care aleagere și hotărnicie, avînd pricina de judecată la divan, chir și hotarele ei, ce iasta aleasă încă dela anul 1740 Septemvrie 13, după Ioanichie, egumenașul numitului schit, cu dumnealui slugeriu Panait Matraca. soțul dumneaiei Bălașei Bărbăteascăi, cu pricina că nu ar fi stăpînind pămînt cit i s-au ales schitului la acea hotărnicie și alegere, zicînd că nici acea carte de hotărnicie nu ar fi adevărată.

Din luminata poruncă măriei sale prea înălțatul nostru domn, Io Alexandru Constantin Moruzi voevod, ce iaste dată prin arătarea prea sfintiei sale părintelui mitropolit, cu întărire la anaforaia dumnealui biv vel vornic Brincoveanu și dumnealui vel logofat Scarlat Cimpineanu, încă din anul trecut, orînduit fiind ca să sformim moșia de iznoavă, am venit la fața locului, dimpreună și cu părintele igumenului Deleanu, chir Dionisie și părintele iconom sfintei mitropolii Tirgoviște, chiar Azarie, vechil sfintei mitropolii și cu egumenul schitului. Și dovedind acea hotarnicie dela anul 1740 adevărată, aflîndu-se și în condica sfintei mitropolii ot Tirgoviște, mai întii am ales ocolul a toată moșia ce se stăpînește de mai sus numitul schit și de slugeriu Matraca, adecă și din sus despre Brănești și din jos despre moșia Glavaciocului și nefiind pricini într-alt loc, fără numai un hotar despre Brănești și cu a lor bună voiță, s-au pus piatră.

Apoi am cercetat și pentru seamnele despărțitoare între moșia schitului, cu a slugerului și am găsit la capul dela apus și la mijloc pietre și la capul despre Ialomița, locul pietrii, unde s-a pus alta.

Apoi mai pe urmă, am și sforit-o, deosebit moșia slugerului și deosebit moșia schitului, pe trăsurile ce mai jos se vād și s-au găsit moșia schitului cu prisos de stînjiți masă, 804, care prisos rămîne bun al schitului, pentrucă fiind hotarele știute și neclătite despre Brănești și pietri despre moșia slugerului, cu toate că slugerul are lipsă din moșia sa, da nu poate să-l ceara peste stăpînire de ani 59, urmată cu pietri despărțitoare, care moșie fiind dreaptă, a schitului după dreptate zicem s-o stăpînească cu bună pace, de acum înainte. Însă să se știe și trăsurile ei :

La capul dela apa Ialomiței, din hotarul ce ne-au dat moșnenii din Brănești, pînă în hotarul slugerului stînjiți 289 ; la mijlocul moșiei, din hotarul Brăneștilor, din apa Vicani mari, unde este Vadul Corbului și Ripa Șoimului, seamne nesmintite, ce să pomenesc și în cartea de hotărnicie, din anul 1740, pînă în piatra dela Poiana Ciorii, ce iastă pusă în coaste, despre moșia schitului, care despar e moșia schitului de a slugerului, stînjiți 893. Și la capul despre Pietrari, iar din hotarul Brăneștilor, dela Valea Ciinelui, semnul pomenit și în vechea hotărnicie, pînă hotarul Sudulenilor, stînjiți 950, care se fac peste tot stînjiți 2132,

adică, masă stinjeni, 712, și prisosesc la schit stinjeni 804 din stinjeni 638 și jumătate, ce are după hotărnicia din anul 1740, în care hotărnicie se vede că au intrat și daniile și toate cumpărăturile schitului, cari fiind împreunate din multe bucăți, pe lângă alte zise, ale egumenașului, făcea și această cerere, ca toate daniile și cumpărăturile schitului să se deosebească cu suma lor, de stinjeni, din cap pînă în cap, amăgindu-se cu „simbe reizma“, ce făcea ca toate, așa le va fi fost starea și că acei hotarnici nu le-ar fi cuprins toate, în alegerea ce au făcut.

La care cerere, nu avea nici un cuvînt, pentrucă chiar după vechile zapise, se vede că unele au fost din capul moșiei pînă la un loc și altele de acolo, pînă la Ialomița.

Și facîndu-se moșia schitului mai lungă decît a slugerului, au intrat toate, în ocolul hotarelor de mai sus arătăm. Care cunoscîndu-o și vechilul sfintei mitropolii, nu mai avu egumenașul cuvînt.

Drept am dat și noi sfîntului schit cartea noastră, cu mulțumirea amîndorura părților, că nu mai iaste a se face vre-un devagealic, cu nici un chip și nimic despre nici o parte, pentru această pricină ce pînă acum au cursu, în care s-a iscălit și slugerul spre dovadă.

1800 aprilie 29.

Ioan Vilceanu
Andonie Fotino serdar
Panait Matraca

Arh. St. Buc., Mitropol. Ț. Rom., original L-54, ms. 134, f. 498—499.

31.

1808, febr. 3, Mitropolia Ț. Românești

Carte de blestem a mitropolitului Dositei către Dragotă și Mirea Cazacul din Vilcana, județul Dimbovița.

Dositeiu din mila lui Dumnezeu, arhiepiscop și mitropolit al pămîntului Țării Românești, scriem cartea smereniei noastre, voauă unchiș Dragotă și Mirea Cazacul ot Vilcana sud Dimbovița; către aceasta vă înștiințăm că în pricina de judecată ce iaste cuviosul chir Azarie, iconomul ot sf. Mitropolie Tîrgoviște, ce iaste și epistat schitului Vilcana, metoh al sfintei Mitropolii, cu dumnealui slugerul Matraca, pentru împresurarea ce s-ar fi făcînd de către dumnealui, din moșia numitului schit; din porunca divanului fiind făcută orînduială a se cerceta în fața locului, pentru descoperirea (adevărului) scriem smerenia noastră această carte, cu înfricoșat blestem și cu groaznică afurisanie, atît asupra voastră numiților ce sînteți vechi trăitori acoale și cu știință, cît și asupra altora cari, va fi știind pe unde sînt vechile semne și hotare ale moșiei schitului, despărțitoare de către dumnealui.

Deci dar, atît voi numiților cit și alții cari va fi știind, de veți mărturisi chiar dreptul adevăr, în frica lui Dumnezeu, nimic vicleșug făcînd, care din voi va fi acela ce va urma dreptății, să fie iertat și blagoslovit, iar de care cumva nu va mărturisi fieșcare chiar dreptul, după știință și pentru cele mai sus zise, ci va tăinui cituși de cit, din dreapta știință a sa, ori care va fi acela netemătoriul de Dumnezeu și de al său suflet, care nu va urma dreptății, proklet să fie și afurisit de domnul nostru Isus Hristos și dă 318 sfinți părinți de la Nichea și dă toate sfintele săboare. Așîderea și de smerenia noastră. Fierul, pietrile să se topească și să să risipească, iar trupul aceluia după moarte întreg să rămîie și nedeslegat : parte și lăcaș să aibă la un loc cu Iuda vînzătorul și cu afurisitul Ariia. Să să desfacă pămîntul și să-l înghiță, de viu ca pre Dathan și Aviron. Să moștenească bubele lui Ghiezi ; să-l lovească cutremurul lui Cain și pînă nu va mărturisi adevărul, iertăciune nu va avea.

Aceasta scriem

1808, februarie 3

Dositei al Ungro-Vlahiei.

Arh. St. Buc., Mitropol. Ţ. Rom., I-56.